

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2011. MÁJUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

5.

NEM CSAK MAGUNKÉRT

Ha nem is mindenhol vezető hírként, de a magyar írott és elektronikus sajtó egésze hírül adta május 5-én: sztrájkbizottságot alakított öt – az oktatási ágazatban működő – szakszervezet. Kollégáink többsége a hírt örömmel fogadta: na végre! Itt van az ideje, hogy mi is hangot adjunk elégedetlenségünknek.

Mi is juttatta a sztrájkbizottság megalakításáig a különböző szakszervezetek vezető testületeit – végiggondolva azt is, hogy eredménytelen tárgyalások esetén országos sztrájkot hirdessenek a közoktatásban?

A szakszervezetek alapvetően azt kifogásolták, hogy a kormány a közoktatást átalakító tervezeti egyeztetésébe nem vonja be a szakszervezeteket. Bár ezt Hoffmann Rózsa államtitkár asszony folyamatosan cáfolja, utalva arra, hogy a közoktatási törvény és a pedagógus-életpályamodell koncepciójáról mindenkinek volt lehetősége írásban véleményt nyilvánítani, sőt az értékesebb javaslatokat be is építették a tervezetekbe. A szakszervezetek számára eddig két koncepció ismert. A harmadikat, melyet a kormány elé terjesztettek április közepén, nem küldték meg sem a szakmai, sem a szakszervezeteknek. Így nem tudjuk, hogy javaslataink közül mit tartottak értékesnek, és mi került be az anyagba. Csak a sajtóból vannak információink bizonyos tervekről. Méltatlan lenne, ha most ideírnám, hogy mi a különbség a tájékoztatás, a véleménykérés, a konzultáció és az egyeztetés között. E szavak jelentésével államtitkár asszony is tisztában van, mégis a nagy nyilvánosság előtt – különösen a sztrájkfelkészítő bizottság megalakulása óta – folyamatosan hangoztatja, hogy volt egyeztetés, s hivatkozik pl. a május 3-i Köpt-ülésre. Ezen az ülésen az előző héten az iskoláknak kiküldött kérdőív feldolgozásának eredményéről tájékoztatott az államtitkár asszony. A jelenlévők kérdéseket tehetek fel, de véleményüket időhiány miatt igazán nem tudták kifejezni. Nem is teheték volna meg, hiszen az ott lévők nem a saját, hanem az őket delegáló testületek véleményét kell hogy tolmácsolják. Ez pedig nem lehetséges úgy, hogy előtte nem kapták meg az írásos anyagot. Az intézményvezetőknek elküldött kérdőívből vált világossá, hogy mi is a szándék a közoktatás átalakítását illetően: az állam nagyobb szerepvállalása nem más, mint a közoktatás államosítása, a központi bérfinanszírozás, a pedagógusok állami alkalmazottá nyilvánítása, a kötelező bent tartózkodás az intézményben, a tanárok kötelező óraszámának differenciálása. Nos, ezekre a kérdésekre úgy vártak választ a vezetőktől, hogy nem adtak pontos tájékoztatást nekik a következményekről. Ráadásul az államtitkár asszony és a helyettes államtitkár egymásnak ellentmondóan nyilatkozott. Egyikük azt állította, hogy az iskolaigazgató a tantestülete véleményét tolmácsolta, a másikuk azt mondta, szándékosan adtak ilyen rövid határidőt a kérdések megválaszolására, azért, hogy senkinek se legyen lehetősége befolyásolni az igazgatót. Az iskolában való kötelező bent tartózkodás az államtitkár asszony szerint a pedagógusokat a méltatlan, kicsinyes túlóra-adminisztrációtól mentesítené, illetve így biztosítaná, hogy a gyerek egész nap az iskolában lehessen. Ki-ki döntse el, hogy ezek az érvek elég meggyőzők-e.

Akárhogy is kerülgetjük a forró kását, látnunk kell a közoktatásból való további forráskivonás szándékát. Most ennek a technikáján dolgoznak. A kérdőívekre adott válaszok eredménye azt erősítette meg, hogy a szakma támogatja az elképzelést. Nem vitatható és nem kérdőjelezhető meg a kérdőívekre adott válaszok igazságtartalma. De vajon akkor is ugyanezek a válaszok születtek volna, ha a kérdező felvázolja a következményeket is?

A közoktatás gyökeres átalakítása olyan nagy horderejű kérdés, amelyet a kormányzat nem tekinthet csak saját ügyének. Ehhez támogatást kell szerezni a közoktatási intézmények használóitól (szülők, tanulók), a szakmai szervezetektől, az alkalmazottakat képviselő szakszervezetektől.

Ma úgy látjuk, hogy ez az együttműködési készség hiányzik. E helyett a médián keresztül értesül a társadalom az ötletek sokaságáról, melyekből éppen csak a lényeg nem derül ki.

A szakszervezetek feladata elsősorban a munkavállalók érdekeinek képviselete. A mai helyzetben azonban a közoktatás átalakításának ügye mindenkit érint, a jó vagy rossz döntések következményeit az egész társadalom fogja viselni. Ezért amikor a szakszervezet a dolgok tarthatatlansága miatt erőteljesebben szót emel, nemcsak a közoktatás valamennyi munkavállalójáért harcol, hanem az egész társadalomért. A szakszervezetek célja olyan megoldások közös keresése, amelyek mindenki számára elfogadhatók, és jól szolgálják a közoktatás ügyét.

Ennek sikeres megvalósításához azonban minden kolléga támogatására szükségünk van!

Galló Istvánné,
a PSZ elnöke

A TARTALOMBÓL:

Munkáinnep, fél táppénz

A munkáltatók és a kormány láthatóan úgy véli, a rugalmasság nem a munkapiacra, hanem az egyes munkavállalók foglalkoztatására vonatkozik. Ez pedig nagy különbség, mert kiszolgáltatottá teszi a munkavállalókat. (Pataky Péter MSZOSZ-elnök) **3. oldal**

Az iskolák állami gondozásba vétele

A magyar közoktatás az európai országok döntő többségének oktatási rendszereinél kevésbé képes ellensúlyozni a társadalmi hátrányok hatását, a rendszer etnikai határok mentén zajló kettészakadása pedig már katasztrofális méreteket öltött. Minden olyan kormányzati ciklus, amely az egyenlőtlenségek mérséklését szolgáló beavatkozás nélkül telik, súlyosbítja a helyzetet. (Radó Péter oktatáselemző) **5. oldal**

Számháború az oktatásban

Az oktatási államtitkárság azért szabta szűkre a pedagógusokat érintő ötpontos kérdőívre szánt válaszadási időt, hogy az iskolaigazgatók ne tudjanak tájékozódni, és ne befolyásolja őket a média, a szakszervezet vagy a tantestület. (Gloviczki Zoltán közoktatásért felelős helyettes államtitkár) **7. oldal**

Kérdőív és statisztika kérdőjelekkel

Az új modell bizonyára a pedagóguslétszám csökkenésével jár, de úgy számolunk, hogy az a nyugdíjazással arányos legyen. (Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkár) **8. oldal**

Egy tüntetés margójára

Magyarországon több mint hárommillió munkavállaló van. Legyünk optimisták, a fele mindennel elégedett, marad 1 500 000, ennek a fele fél. Sajnos létező probléma, de marad 750 ezer. Ennek a fele azt sem tudja mi történik körülötte, ilyen is van, de még mindig marad 375 ezer. Hol voltak a magyar munkavállalók 330 ezren, ha a téren közülük csak mintegy 45 ezren voltak? (Ágai Zoltánné, a PSZ Baranya megyei elnöke) **11. oldal**

Több mint 142 ezer diák érettségizik

Idén 1187 helyszínen 142 556 diák érettségizik. Május 2-án megkezdődött a matúra, az írásbeli vizsgák május 23-ig tartanak. Az emelt szintű szóbeli vizsgák június 2-án kezdődnek, és június 8-án zárulnak. A középszintű szóbeliket június 14-től 28-ig tartják. Az érettségizők közül 92 200-an ebben a tanévben fejezik be középiskolai tanulmányaikat. Idén 3100-zal többen érettségiznek, mint tavaly: a növekedés leginkább az ismétlővizsgát tevő, már érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők, valamint a szintemelő vizsgára jelentkezők és az előrehozott vizsgákat tevő tanulók számából adódik. A diákok összesen 192 tárgyból tesznek középszintű, 57 tárgyból pedig emelt szintű érettségit.

140 millió forint oktatási intézmények informatikai fejlesztésére

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében mintegy 140 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a fenntartásában működő oktatási intézmények informatikai infrastruktúrafejlesztésére. A nyertes pályázat 100 százalékos támogatottságú, így a fenntartónak nem kellett önrésszel hozzájárulnia a projekthez. Az elnyert támogatásból öt megyei fenntartású intézmény kap modern digitális eszköz-csomagokat. Az intézmények több mint hetven számítógépet+monitort, 55 tantermi csomagot, hét WIFI-csomagot kapnak, és sor kerül a pedagógusok továbbképzésére is. A projekt célja az iskolarendszerű oktatás informatikai fejlesztése, a számítógép-állomány korszerűsítése, az ún. „intelligens iskola” program támogatása, az informatikai készségek fejlesztése és egységes alapinformatikai infrastruktúra biztosítása.

Kevesebb az igazolatlan hiányzás

Sokkal kevesebb az igazolatlan hiányzás az általános iskolákban amióta szigorították a törvényt, és 50 igazolatlan óra után megvonhatják a családi pótlékot. Az országban kevesebb mint ötödére csökkent az igazolatlan mulasztások száma.

Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkár arról számolt be május 6-án, hogy míg 2009-ben több mint 44 ezer esetben érkezett feljelentés a tankötelezettség megszegése miatt, ebben a tanévben már csak mintegy 8 ezer tanuló hiányzott ötvennél több órát igazolatlanul. Többségében, több mint 70 százalékban a szakiskolák 17–18 éves gyerekei gyűjtötték össze az igazolatlan órákat. Az államtitkár szerint a 16 éves kori tankötelezettség ezeknek a gyerekeknek lehetővé teszi, hogy munkát vállaljanak, „ne kényszerüljenek arra, hogy kvázi iskolába járjanak, amit egyébként igazolatlan hiányzásokkal mulasztanak el”. Az államtitkár a jövőben az iskolakerülés okaira fordítana még több figyelmet.

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységesen mély kútjának vizébe merül. Am élnek köztünk olyanok is, akik tollal, ecsettel, napi munkájuk mellett még egy vonalat húznak az öröklét falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy kortársaink. Nem akarnak hívatásos művészekké válni, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok ők, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve teszik szebbé mindennapjainkat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a milleii@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”.

Tulassay Tivadar visszautasítja a magyar felsőoktatás bírálatát

A Semmelweis Egyetem rektora visszautasította a Széll Kálmán Terv angol verziójában olvasható állítást, amely szerint a magyar felsőoktatás nem állít elő értéket. Tulassay Tivadar kiemelte, hogy a magyar diploma megtérülése kiemelkedően jó.

„A kitűzött alapvető gazdaságpolitikai célokot, és azok megfontoltságát meg nem kérdőjelezve borzasztóan meg vagyok sértve, és a vezető magyar egyetemek mindegyike is, amiatt, amit a Széll Kálmán Terv angol verziójában a felsőoktatásról szóló első bekezdés tartalmaz” – jelentette ki a Semmelweis Egyetem rektora az InfoRádió Aréna című műsorában április 21-én.

Tulassay Tivadar így fordította és kommentálta a szövegrészt: „A magyar felsőoktatási rendszer nagyon távol van a gazdaság és a piac elvárásaitól és szükségleteitől. Olyan felsőoktatási rendszert finanszírozunk jelentős közpénzekkel, amelyik nem szolgálja a gazdaság érdekét...” – és itt jön a legszörnyűbb megállapítás, amit masszívan visszautasítunk –, „és nem állít elő értéket.”

„Hogy meri valaki ezt leírni, és kiküldeni azokba a tagállamokba, ahonnan mi fizetős orvostanhallgatókat próbálunk verbuválni?” – tette fel a kérdést a rektor, aki a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) felsőoktatást értékelő összeállítására, az Education at a Glance 2010-re hivatkozva közölte: az utóbbi megállapítás egyszerűen nem igaz. A kiadvány készítői ugyanis megállapították, hogy a felsőfokú képzés az állam számára kiváló megtérülési mutatókkal bíró iparág, a magyar diploma megtérülése pedig az OECD-átlaghoz képest is kiemelkedő. Tulassay szerint azt szokták mondani, hogy túlméretezett a magyar felsőoktatás, holott 29 államilag finanszírozott intézmény működik, ami nagyjából megfelel az Ausztria vagy Németország tízmillió lakosára jutó számnak. Emellett további 25 egyházi és 15 alapítványi fenntartású főiskolán, egyetemen folyik még oktatás, ezek jelentősége azonban az állami ráfordítás szempontjából nem túl nagy.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4100 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 100 000 forint, a féloldal 50 000, a negyedoldal 25 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 50 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Iлона**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

MUNKAÜNNEP, FÉL TÁPPÉNZ

A szociális párbeszéd fontosságát hangsúlyozták a szakszervezetek

Esősre sikeredett az idei május elseje. Budapesten, a munka ünnepén mégis sok ezren döntöttek úgy, hogy kilátogatnak a Városligetbe. Az ünnepen a szakszervezetek vezetői a szociális párbeszéd fontosságát hangsúlyozták, a miniszterelnök pedig egy újabb kérdőív bejelentésével lepte meg az embereket.

A szakszervezetek utcájában az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ), a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEFE) és az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT) sátrai-nál felállított színpadnál már délelőtt tíz óra előtt többen arra vártak, hogy a zuhogó esőben valaki majd csak szól hozzájuk. Ám beszéd helyett meg kellett elégedniük egy, a színpadra állított magnóval és az arról szóló slágerekkel. Mint azt *Varga Lászlótól*, a SZEFE elnökétől megtudtuk, a konföderációk megegyeztek, ha a hat szakszervezeti szövetség nem együtt ünnepel, senki nem mond beszédet közülük. Mivel a Liga szimbolikusan, de külön temette a munkavállalói jogokat, a Munkástanácsok pedig csak vidéken ünnepelt, a szónoklat elmaradt.

Ausztria és Németország megnyitotta munkaerőpiacát

A négy együtt ünneplő szervezet, az Autonómok, az MSZOSZ, a SZEFE és az ÉSZT későbbi közös fórumán részt vett *Andor László*, az Európai Unió foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi összetartozásért felelős biztosa is. A szak-

szervezetek a szociális párbeszéd fontosságát hangsúlyozták, *Andor László* pedig arról beszélt, hogy az unió gazdaságilag jobban teljesítő tagállamaiban kivétel nélkül jellemző az erős és intézményesült szociális párbeszéd. Megemlítette, az idei május elseje különleges, azért, mert Ausztria és Németország megnyitotta munkaerőpiacát a 2004-ben az Európai Unióhoz csatlakozott országok előtt.

A biztos arról is beszélt, bár a nagyobb fokú mobilitás a munkavállalók és a munkaadók számára is kedvező, a gazdasági válság miatt körülbelül hétmillióval több munkanélküli van az unióban, mint három évvel ezelőtt. A fiatal álláskeresők száma még inkább emelkedett; 21 százalékuk hiába keres munkát, nem talál. Bővül ugyan az európai gazdaság, de a munkanélküliség szintje épphogy csökkenésnek indult.

Borsik János, az autonómok elnöke elmondta, a magyar kormány tagadja az autonóm szociális párbeszédet, és „katasztrofális” javaslatokat fogalmazott meg a Munka törvénykönyvének módosításával kapcsolatban. *Pataky Péter* MSZOSZ-elnök pedig azt hangsúlyozta, hogy a munkáltatók és a kormány láthatóan úgy véli, a rugalmasság nem a munkapiacra, hanem az egyes munkavállalók foglalkoztatására vonatkozik. Ez pedig nagy különbség, mert kiszolgáltatottá teszi a munkavállalókat.

Felére csökken a táppénz, újabb kérdőív érkezik

Hogy mennyire is kiszolgáltatottak a munkavállalók, arra csak egy példa, hogy

május elsejétől a korábbi felére, 10 400 forintról 5200 forintra csökken a táppénz napi összegének lehetséges maximuma. Az ellátás mértéke havi szinten nem haladhatja meg a minimálbér kétszeresét. A minimálbér kétszerese jelenleg havi bruttó 156 ezer forint, amely nettó 124 301 forintot jelent.

Némi vigaszt nyújthat az a táppénzhez kapcsolódó változás, hogy a veszélyeztetett terhesség esetén a munkavállalónak már a keresőképtelenség első napjától táppénz jár, nem a munkáltató által finanszírozott betegszabadság. A bruttó 290 ezer forint alatti kereső veszélyeztetett terhes nők anyagilag így jobban járnak, mint a korábbi rendszerben a betegszabadsággal, hiszen a táppénz után nem kell járulékot fizetni. A kötelező egészségbiztosítási törvényben ugyanakkor változatlan az első limit, vagyis az, hogy kétévi biztosítási jogviszony után a táppénz a jövedelem 60 százaléka, míg ennél rövidebb biztosítási idő – illetve kórházi ápolás esetén – 50 százalék.

Orbán Viktor miniszterelnök is meglepte az embereket, május elsejére készült videóüzenetét a Facebookon erre a napra időzítve publikálta. Ebben arról beszélt, újabb levelet kapnak majd a választók, amelyben lesz egy tízpontos kérdőív is. Olyan kérdésekre vár választ, amelyek mindennapi életünkben a legfontosabbak. Példaként említette a védett kort, a munkanélküliek segély helyett munkalehetőséggel való támogatását és az oktatás átszervezését.

PL-összeállítás

EGYÜTT MAGUNKÉRT, A KÖZOKTATÁSÉRT!

A Pedagógusok Szakszervezete a fenti címmel levelet fogalmazott meg, amelyet a szakszervezeti tisztségviselői révén az ország minden pedagógusának el kívánt juttatni. Ebben az áll:

„Kollégák, pedagógusok! Egyre világosabb az a kormányzati szándék, hogy pedagóguselbocsátással kívánják előteremteni a közoktatás rendszerének államosításához szükséges hiányzó költségvetési fedezetet! A közoktatásról szóló törvény napvilágra került koncepciójából kiderült, heti 28 órára kívánják a kötelező órasmót emelni. Ez, és a szakiskolák kilencedik-tizedik évfolyamának megszüntetése, a szakképzésnek a szakközépiskolák kilenc-tizenkettedik évfolyamaira történő visszaépítése következményeként akár

negyven-ötven ezer pedagógus is feleslegessé válhat!

A kormányzati szándékokkal szemben csak közösen lehet fellépni! **Ezért tagjaink közé hívunk minden közoktatásban dolgozót! Aki meg akarja óvni a saját és társai munkahelyét, aki tenni akar a közoktatásért, lépjen be a Pedagógusok Szakszervezetébe!** Ha a közoktatási intézményben még nem alakult meg a Pedagógusok Szakszervezetének alapszervezete, az ott dolgozók fogjanak össze, hozzák létre alapszervezetüket! Az ehhez szükséges információk és az elérhetőségek megtalálhatók a Pedagógusok Szakszervezetének honlapján (www.pedagogusok.hu).

A Pedagógusok Szakszervezetének taglétszáma jelenleg ötvenezer fő. Minél

többen vagyunk, annál nehezebb a hatalom dolga, annál nagyobb az esély arra, hogy eredményt érjünk el! A Pedagógusok Szakszervezete minden tőle telhetőt megtesz a sikerért! Nevelőtestületeket nem lehet pótolni! Fogjunk össze! Együtt erősek lehetünk, együtt megvédhetjük a közoktatás és az oktatásban dolgozók érdekeit!

Kollégák! Nem véletlen, hogy a közoktatás rendszerének átalakításával kapcsolatos elképzelések a Széll Kálmán tervben fogalmazódtak meg. A cél az államosított oktatás felszámolása érdekében az államosított oktatási intézményrendszer radikális csökkentése! Mindannyiunk és az ország jövőjének érdekében ne engedjünk elküldeni több tízezer pedagógust!”

Elfogadta az Országgyűlés az új alaptörvényt

Elfogadta Magyarország új, 2012. január 1-jén hatályba lépő alaptörvényét 2011. április 18-án az Országgyűlés. Az új alkotmányra 262-en szavaztak igennel, 44-en nemmel, egy képviselő pedig tartózkodott. Igennel voksoltak a Fidesz és a KDNP képviselői, valamint a független *Pószte Lajos*. Nemmel szavazott a Jobbik-frakció és két független képviselő, *Ivány Gábor* és *Szili Katalin*. Tartózkodott a szintén független *Molnár Oszkár*. Az alkotmányozásban nem, így a szavazáson sem vett részt az MSZP és az LMP.

A voksoláson jelen volt mások mellett *Schmitt Pál* köztársasági elnök, *Domokos László*, az Állami Számvevőszék elnöke, *Pálkás József*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, valamint a konzultációs és tanácsadó testület több tagja, így *Boross Péter* volt kormányfő, *Pozsgay Imre*, a Németh-kormány egykori államminisztere és *Szájer József* fideszes európai parlamenti képviselő.

Forrás: MTI

Levél az Európai Parlament elnökének

Döntéshozó testületi ülést tartott a Pedagógusok Szakszervezetének Országos Vezetősége (OV) május 2-án. Az ülésen részt vevők megbeszélték és elemezték a március végén megtartott munkakongresszus és az április 9-i nemzetközi tüntetés tanulságait, valamint megbeszélték az oktatás átalakításával kapcsolatos napi aktualitásokat. Az OV a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) 2011. június 3–4-i kongresszusára való felkészülés jegyében elfogadta a SZEF középtávú programját. A PSZ elnöksége a SZEF elnökének *Varga Lászlót*, alelnökének *Galló Istvánnét*, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnökének *Borhi Károlynét* jelölte.

Galló Istvánné az OV tagjait tájékoztatta arról, hogy a PSZ kezdeményezésére a SZEF levelet küldött *Jerzy Buzeknek*, az Európai Parlament elnökének. Ebben Varga László a SZEF elnöke a szervezet nevében azt kérte az Európai Parlamenttől, hogy alakítsa ki véleményét, és fogadjon el ajánlást arról, hogy összhangban áll-e az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartája rendelkezéseivel, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése (OGY) sorozatosan fogad el olyan törvényeket, amelyek egyeztetése a társadalmi partnerekkel nem történt meg, hogy az OGY úgy fogad el alkotmányt, hogy annak előkészítésébe a társadalmi partnerek nem kaptak beleszólási lehetőséget. Illetve kérte, az Európai Parlament állapítsa meg, összhangban áll-e a Szerződés és a Charta rendelkezéseivel az a kialakult gyakorlat, hogy a társadalmi párbeszéd törvényben szabályozott rendjének szándékos megszegésével elfogadott törvények nem minősülnek a Magyar Köztársaság alkotmányával ellentétesnek.

Eddig három bíró támadta meg a semmisségi törvényt az Alkotmánybíróságon

Három bíró támadta meg május 9-ig a semmisségi törvényt az Alkotmánybíróságon – tudta meg az InfoRádió. A *Balsai István* által benyújtott törvény alapján semmisk az olyan bírói ítéletek, amelyeket a 2006-os rendbontás után kizárólag rendőri jelentés vagy rendőri tanúvallomás alapján hoztak. Hivatalos személy elleni erőszak, rongálás vagy garázdaság miatt indított ilyen ügyekről lehet például szó. A Legfelsőbb Bíróság elnöke a törvényjavaslatot alkotmányosan aggályosnak találta, mert szerinte az sérti a bírák szabad mérlegelési jogát.

A Történelemtanárok Egylete állást foglalt az új alkotmányról

A Történelemtanárok Egylete (TTE) aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az alkotmány kimunkálása során elmaradt a széles körű szakmai és társadalmi vita, az erre biztosított idő igen korlátozott volt, ezért a szükséges szakmai és társadalmi egyetértés nem jöhetett létre.

A szervezet április 18-i állásfoglalásában azt írta, hogy az alkotmány akkor teljesítheti funkcióját, akkor lehet tartós, ha a társadalom meghatározó csoportjainak, erőinek egyetértésével jön létre. Meggyőződésük szerint a magyar történelem egyes eseményeinek, korszakainak, személyeinek értékelése a történettudomány feladata. Helytelenítik, hogy ezekről jogszabály, különösképp az alkotmány rendelkeznek.

Állásfoglalásukban azt írták, elfogadhatatlannak tartanak, ha több mint két évtizeddel a rendszerváltás után a történelem egyes személyeinek, eseményeinek, korszakainak, korszakhatárainak alkotmányba foglalt minősítése, meghatározása révén újra politikai, ideológiai korlátja lehetne a történelmi kutatásnak, a szakmai közbeszédnek, a történelemtanításnak.

Nehezen értelmezhető a TTE számára a történelmi alkotmányra való hivatkozás (a preambulumban – a Nemzeti Hitvallásban, továbbá az Alapvetésben), és különösképp abszurdnak tartják, hogy ezt nem csupán előzménynek, hanem a jelképes tartalom túlmenően jogi érvényűnek is tekintik.

Lázár János benyújtotta a különadót újraszabályozó fideszes javaslatot

Benyújtotta a parlamentnek a 98 százalékos különadó újraszabályozására vonatkozó javaslatát *Lázár János*, a Fidesz frakcióvezetője, miután az Alkotmánybíróság (Ab) május 6-án megsemmisítette a különadó visszamenőleges hatályát. Lázár János törvénymódosítási javaslata értelmében a 98 százalékos különadó a 2010. január 1-jén vagy azt követően a jogszabályban meghatározott jogcímen megszerzett jövedelmeket sújtja. A 2005 és 2009 közötti időszakra vonatkozóan korábban befizetett különadó összegét az állami adóhatóság visszatéríti a törvény hatálybalépését követő 30 napon belül. A frakcióvezető kiegészítette a különadó-fizetésre kötelezettek körét mások mellett az országgyűlési és az európai parlamenti képviselőkkel.

Az Ab május 6-i határozatában a hatálybalépésére visszaható hatállyal megsemmisítette meg a 98 százalékos különadóról szóló törvénynek azt a szabályát, amely szerint a különadót a 2005. január 1-jét követően megszerzett jövedelmekre kell alkalmazni. A törvény szövegezése miatt a megsemmisítés a 2010-es adóévre is vonatkozik, noha a törvénynek a 2010-es és az azt követő adóévekre szóló szabályai nem sértik az emberi méltóságot. Ahhoz azonban, hogy a 2010-es adóévre kiterjedjen a különadó hatálya, további jogalkotásra van szükség az Országgyűlés részéről.

Kérni kell a 98 százalékos különadó visszatérítését

Aki már benyújtotta az 1053 K jelű bevallást a különadóról, és esetlegesen meg is fizette, külön kérelemre visszakapja ezt az összeget az állami adóhatóságtól. Az adózók 2011. május 5-ig 1 milliárd és 81 millió forint különadót fizettek meg, összesen 481 magánszemély nyújtott be ilyen bevallást. *Honyek Péter*, az adóhivatal szóvivője elmondta, aki már fizetett, annak külön kérelmeznie kell a visszatérítést. Általánosan az ügyintézési határidő 30 nap az állami adóhatóságnál.

AZ ISKOLÁK ÁLLAMI GONDOZÁSBA VÉTELE

A tervezett reform visszatérne a tanulás helyett a tanítást finanszírozó rendszerhez

Sok beszéd és kevés kormányzati cselekvés – így összegzi az oktatásban eddig történeteket *Radó Péter*. Pedig véleménye szerint közoktatásunknak számos olyan problémája van, amely beavatkozást igényelne. Például a magyar közoktatás – bár a legfejlettebb országok átlaga körül teljesít – az európai országok döntő többségének oktatási rendszereinél kevésbé képes ellensúlyozni a társadalmi hátrányok hatását, a rendszer etnikai határok mentén zajló kettészakadása pedig már katasztrofális méreteket öltött. Hogy mi várható? Az oktatáspolitikai elemző szerint sok változás, de a problémákra választ kínáló reform nem.

Noha sokat beszélünk az Orbán-kormány oktatáspolitikájáról, valójában eddig nem sokat tettek. A kezdeti egyéni módosító indítványok rohama óta, amikor például a kétharmados többség visszaadta a pedagógusoknak a szabad bukta lehetőségét, lényegében nem történt semmi. Senki által nem jegyzett, nagy ívű rendszerátalakító koncepciók születtek, majd tűntek el a sülyesztőben, vagy szelídültek apró változtatásokká.

Minden olyan kormányzati ciklus, amely az egyenlőtlenségek mérséklését szolgáló beavatkozás nélkül telik, súlyosbítja a helyzetet

Az új közoktatási törvény koncepciója olyan nagy tömegű komoly változást helyezett kilátásba, hogy aki olvasta, levegőért kapkodott. Sokat hallottunk munkahelybiztonságot és magasabb fizetéseket ígérő pedagógus-életpályamodellről, de már tudjuk, ebben a ciklusban ebből nem lesz semmi. Az utolsó, hatalmas felháborodást kiváltó „ígéret” a Széll Kálmán Tervben szereplő szándék volt a tankötelezettség 15 évre csökkentésére. A magyar közoktatás egyik legnagyobb erőssége, hogy az európai átlagnál hosszabb tanulási időt biztosít a gyermekeknek, ezért sokan remélik, hogy ez a terv is papíron marad. Tehát sok beszéd és kevés kormányzati cselekvés. Ezt már megszoktuk, s valószínűleg nem is baj, ha sok, szakértők által romboló hatásúnak tartott terv megmarad ríogatásnak.

Ne ringassuk magunkat azonban abba az illúzióba, hogy a kormányzati cselekvőképtelenség – ha hasznot nem is hajt – legalább nem okoz kárt. Ott van mindjárt az, amit közgazdászok „elmaradt haszonnak” hívnak. Bár közoktatásunk minden erről szóló tudásunk szerint a legfejlettebb országok átlaga körüli szinten teljesít (ami egyáltalán nem rossz eredmény), számos olyan problémája van, amely beavatkozást igényelne. Ezek a problémák nem a minőséggel, hanem az oktatási egyenlőtlenségekkel függnek össze. A magyar közoktatás az európai országok döntő többségének oktatási rendszereinél kevésbé képes ellensúlyozni a társadalmi hátrányok hatását, a rendszer etnikai határok mentén

zajló kettészakadása pedig már katasztrofális méreteket öltött. Minden olyan kormányzati ciklus, amely az egyenlőtlenségek mérséklését szolgáló beavatkozás nélkül telik, súlyosbítja a helyzetet. Pedig jól látható: a kormány ideális társadalomról szőtt képében nincs helye sem szegényeknek, sem romáknak, de még csak napi megélhetési gondokkal küzdő középosztálynak sem. A másik, szavakkal okozott kár az előzetes felmentés bizonyos dolgok alól. Tudunk például olyan iskolákról, amelyek felhagytak néhány, a jelenlegi hatályos szabályozásban még számukra előírt tevékenységgel, mert azt az új közoktatási törvény úgyis meg fogja szüntetni. Ennél kevésbé nyilvánvaló, de nem kevésbé komoly kár a jól dekódolt új oktatáspolitikai elvárásokhoz való alkalmazkodás. Nem kell például rosszul olvasó tanulók felzárkóztatásával bíbelődni, mert azt már nem fogják rajtunk számon kérni.

Az oktatásirányítók meggyőződése, hogy jobb, ha az iskolák megint a központi kormányzat kezébe kerülnek

Oktatáspolitikai lépésekről tehát nem sokat, reformszándékokról viszont annál többet lehet elmélkedni. Minden vezetői nyilatkozat egyetlen irányba mutat: a közoktatás teljes államosítása felé. Magyarországon az iskolák autonómiáját már egy 1985-ös törvény megteremtette, ez egészült ki a rendszerváltás után az önkormányzatok autonómiájával. A közoktatás önkormányzatok által ellátott helyi közszolgáltatássá vált. Ennek a rendszernek a bejáratása, finomhangolása két évtizeden keresztül zajlott, és ma sem zárult le teljesen. Minden fennakadás és működési zavar ellenére ez a rendszer nem működött rosszul. Az oktatáspolitikában régóta uralgóvá vált válságkommunikáció ellenére a közoktatás sokkal biztonságosabban és jobban működött, mint szinte bármelyik közszolgáltatási rendszer. (Szép is lenne, ha az egészségügy vagy a vasút csak annyira működne „rosszul”, mint a közoktatás.) Nemzetközi összehasonlításban az eredmények is imponálóak. A kilencvenes években a tanulók beiskolázási arányairól, lemorzsolódásáról és végzettségi szintjéről tudósító mutatók lettek egyre jobbak, az

ezredforduló óta eltelt tíz évben pedig a tanulási eredmények is látványosan fejlődtek. (Szűkebb régiókban például egyetlen ország oktatása sem produkált akkora eredményjavulást, mint a magyar.) Mái ismeretlen okból ezek az eredmények nem hatják meg a jelenlegi oktatásirányítókat. Úgy érzik, hiba volt az iskolákat az ott dolgozók és a helyi önkormányzatok kezébe adni, s hiba volt a szülők számára biztosított beleszólás lehetősége is. Meggyőződésük, hogy jobb, ha az iskolák megint a központi kormányzat kezébe kerülnek, amely a maga végtelen bölcsességében majd eldönti, hol mit és hogyan kell tanítani. A tervezett reform visszatérne a központi tantervekhez, a pedagógusokat közvetlenül ellenőrző szakfelügyelethez, a tanulás helyett a tanítást finanszírozó rendszerhez, és a megvalósult szocializmus oktatásirányításának megannyi más kellékéhez. Igazi időutazás.

Az államtitkárság hatalmas új forrásokra bejelentett igényt tartalmazó tervei már megszületésük pillanatában teljesen irreálisak voltak

Egy ideje azonban az államadósság kezelésére kialakított tervek felülírni látszanak az oktatási államtitkárság sokszor rémálomba illő, de a pedagógusok számára érezhető fizetésemelést ígérő terveit. Mielőtt a jó és gonosz harcaként kezdenénk el látni a kormányon belüli iszapbirkózást, szögezzük le gyorsan: az államtitkárság hatalmas új forrásokra bejelentett igényt tartalmazó tervei már megszületésük pillanatában teljesen irreálisak voltak. A pedagógusfizetések (életpályamodellnek nevezett) emelése, a központi bérfinanszírozásra való átállás, az ingyenes tankönyv, a Nemzeti Tehetség Alap, a nulladik évfolyamok, az új megyei oktatási hivatalok hálózatának felállítása, a szakfelügyelet visszaállítása és a többi, pluszforrást igénylő változtatási terv olyan mértékű oktatási ráfordításnövekedést igényelne, ami miatt – ha másért nem – már az államtitkárság Vitairatnak nevezett koncepciója sem volt több, mint világtól leszakadt ígéretgyűjtemény.

(Folytatás a 6. oldalon)

AZ ISKOLÁK ÁLLAMI GONDOZÁSBA VÉTELE

(Folytatás az 5. oldalról)

Erősen megkérdőjelezhető azoknak a politikusoknak az alkalmassága, akik tavaly késő ősszel – különösen a „gazdasági szabadságharc” meghirdetése után – úgy gondolták, hogy a változatlanul a finanszírozhatóság határán billegő államadósság és költségvetési hiány ellenére több száz milliárdos ígéretekkel tehetnek a közoktatás szereplőinek.

Ez a felelőtlenség és a realitások tökéletes és makacs figyelmen kívül hagyása a legfontosabb oka annak, hogy a költségvetési megszorításokat tartalmazó Széll Kálmán Terv összelapátolása során a közoktatás működésének ismeretén alapuló józan ész semmilyen szerepet nem kapott. Az államtitkárság sem arra nem volt képes, hogy a kormányzati tervezésbe becsatornázza a legfontosabb oktatási szereplők véleményét, sem arra, hogy maga alakítson ki konstruktív kormányzaton belüli együttműködést. Az oktatási államtitkárság elszigetelte magát politikailag, elszigetelte magát a kormányzaton belül, és elszigetelte magát a közoktatás szereplőitől. Ha ez nem így történt volna, nehéz elképzelni, hogy a Széll Kálmán Tervbe bekerülhetek volna olyan hagymázos

„költségkímélő” ötletek, mint a pedagógusok 28 kötelező órája, a magán- és alapítványi iskolák finanszírozásának megszüntetése vagy a 15 éves korig tartó tan kötelezettség. A mai nevén Magyar Köztársaságnak csak egy kormánya van. Ha e kormány valamelyik ágazatért felelős szereplője nem végzi a dolgát, majd elvégzi azt más. Abban viszont nem lesz köszönet.

A kormány nagyjából annyi forrást von majd ki a közoktatásból, amennyit az államtitkárság pluszforrásként megígért

Nem kétséges, hogy mi lesz ebből. A közoktatás jelenlegi vezetői elnyerik majd a stabil és kiszámítható pedagógus-életpályája bukott hőseinek kijáró tiszteletet, a kormány pedig nagyjából annyi forrást von ki a közoktatásból, amennyit az államtitkárság pluszforrásként megígért. A közszférában alkalmazottak bérének 2015-ig tartó, inflációt sem kompenzáló befagyasztása, a már életbe lépett és tervezett adóváltozások, a béren kívüli juttatások megszüntetése és más tervezett intézkedések hatására a pedagógusok jövedelme garantáltan csökkenni fog. Az óraszám emelkedése – ami talán végül valamivel kevesebb lesz, mint a 28 óra – már önma-

gában is elkerülhetetlenné teszi a létszámcsökkentést. Ennek mértéke természetesen még nem kalkulálható, mert ehhez még sok minden hozzájárulhat, akár a kidolgozás alatt álló új tanterv is. És hogy teljes legyen a pedagógusok öröme: alkotó értelmiségi státusból valamiféle – ma még nem teljesen világosan definiált – köztisztviselői státusba kerülnek majd. Lehet, hogy magasabb jövedelemért és állásbiztonságért cserébe ezt sokan vállalták volna, de ilyesmiről ma már szó sincs.

Furcsa érzés lehet a következő tanév tantárgyfelosztásain dolgozni. Az iskolák igazgatói valószínűleg már lebonyolították az ehhez szükséges alkuk sorozatát, és normális esetben a pedagógusok többsége ilyenkor már tudja, hogy szeptembertől milyen osztályokban mit tanít majd. Attól tartok, szerencsésnek mondhatják magukat azok az iskolák, amelyekben szeptemberben tényleg e szerint indul majd el a munka. Egy dolog azonban biztos: változás lesz bőven, valamiféle, a közoktatás kisebb-nagyobb problémáira választ kínáló reform nem.

Radó Péter oktatáspolitikai elemző,
vezető tanácsadó, Expanzió Humán
Tanácsadó Kft.

SÓVAL HINTIK BE AZ EGYETEMEK HELYÉT?

Május első napjaiban szétfutott a hír, a magyar egyetemek és főiskolák száma jelentősen, mintegy harmadára csökkenne. Az oktatási államtitkárság május 4-én kiadott egy közleményt, amelyben azt írták, a kormány várhatóan május végén tárgyalja a felsőoktatási koncepciót, tehát minden egyes intézmény bezárásával kapcsolatos kormánydöntésről szóló hír alaptalan. Így aztán már végképp nem tudni, mi az igazság a magyar egyetemek és főiskolák sorsát illetően, ismerte azonban a mai magyar törekvéseket, vagyis hogy a gazdasági szempontok minden mást felülírnak, komolyan kezdetünk aggódni értük.

Annál is inkább aggódhatunk, mert az államtitkárság cáfolatában egy fikarcnyi szám sincs, ehelyett néhány általánosság olvasható: „Mint arról a sajtó is beszámolt, február 4-én egyetértés alakult ki a kormány, a diákszervezetek és a felsőoktatási intézmények képviselői között a felsőoktatási törvényt előkészítő dokumentumokról.

12 egyetem, 4 főiskola maradna?

A dokumentum a felsőoktatás egyik legfőbb problémájaként nevezi meg: az oktatás színvonalának csökkenését, az oktatói és hallgatói teljesítmények egyenetlenségét, az átláthatatlan, ellentmondásos szabályozást.”

Hogy mire született az államtitkársági közlemény? „Az origo.hu birtokába jutott újabb hoffmanni elképzelés szerint 12 egyetem maradna Magyarországon a mostani 29 helyett. Az internetes lap úgy tudja, az oktatási államtitkár már egyetemi vezetőkkel is egyeztetett. A találkozóra csak a »szerencsés tizenegy«, a Nyugat-magyarországi Egyetem, a Pannon Egyetem, a Debre-

ceni és a Miskolci Egyetem, a Pécsi és a Szegedi Tudományegyetem, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, az ELTE, a SOTE, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem és a gödöllői Szent István Egyetem vezetője kapott meghívást. A 12. szuperegyetem a még nem létező Magyar Közszolgálati Egyetem lenne. A másik 27 ezek valamelyikébe olvadna be, magán-egyetemként működhetne tovább vagy megszűnne.

Állami főiskola maradna az egri és a nyíregyházi főiskola, a Budapesti Gazdasági Főiskola és egy Dunamenti Főiskola munkanévre keresztelt intézmény, amely a dunaiújvárosi, a bajai és a kecskeméti iskolák mellett a Tisza-parti Szolnok főiskoláját olvasztaná egybe.

Három év alatt 88 milliárd forintos spórolás

Hoffmann Rózsa egyébként állítólag azt is jelezte a rektoroknak, hogy az általa bemutatott koncepció egyáltalán nem a legdurvább a kormányzatban forgalomban lévő között. Az államtitkár elárulta, hogy kollégája, *Naszvadi György*, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára azzal az elképzeléssel állt elő, hogy csupán öt önálló egyetem maradjon az országban. Ez egyáltalán nem elképzelhetetlen. Az állami fenntartású felsőoktatási intézmények számának drasztikus csökkentése a Széll Kálmán Tervnek megfelelően három év alatt 88 milliárd forintos spórolást eredményezne.”

A tervezett átalakítások ügyében közleményt adott ki a Magyar Rektori Konferencia (MRK). A szervezet egyetért azzal, hogy az intézményhálózat strukturális átalakítása szükséges, de úgy vélik, a folyamatnak nem rövid távú pénzügyi megfontolásokon, hanem hosszú távú szakmai szempontokon kell alapulnia.

Pl-összeállítás

SZÁMHÁBORÚ AZ OKTATÁSBAN

A pedagógusbérek Magyarországon hosszú-hosszú évek óta elmaradnak az értelmiségiátlagtól. A pedagógustársadalom azt remélte, az új kormány változtat majd ezen az áldatlan helyzeten. Ám úgy tűnik, a gazdasági érvek fölülírják a várakozást. Nemhogy általános béremelésre számíthatnának az oktatás napszámosai, a kötelezőóraszám-emelés következményeként egyenesen az elbocsátás rémével kell szembenéznük. Pedig a kezdet nagyon is biztató volt.

Hol vagyunk már az ígértes kezdetektől, a pedagógusok előtt meglobogtatott fizetésemelés lehetőségétől? Emlékeztet, az új Orbán-kormány felállása után, tavaly júniusban Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár még azzal kecsegtette a pedagógusokat, reálisan kitűzhető cél, hogy „az ország gazdasági teherbíró képességének függvényében fokozatosan és mindig az átlagnál nagyobb mértékben emeljük a pedagógusok fizetését”.

Beígért gesztusértékű fizetésemelés

Júliusban már arról beszélt az államtitkár asszony, hogy a méltatlanul alacsony pedagógusbérek rendezésének forrásait ugyan még nem látja, de azt szeretné, ha a költségvetésben már legalább „gesztusértékű javítás”, azt követően pedig „látványosabb” emelés valósulna meg. E kívánság teljesülése természetesen annak függvénye, hogy az ország jövedelemtermelő képessége javul-e – tette hozzá. Ehhez képest augusztusban már finomabban hangolt: „Nem százalékos fizetésemelést ígértem, hanem azt mondtam, a pedagógusok béremelésének az átlag-fizetésemelésnél legalább egy százalékkal magasabbnak kell lennie már az első évben. Ezt első lépésként gesztusértékű intézkedésnek tartom. Később azonban nagyobb arányú béremelést tervezünk a pedagógus-életpályamodell bevezetésével. Nézze, elég csak kinyitni a napi sajtót, hogy lássuk, gazdaságunk, pénzügyi helyzetünk mennyire labilis, katasztrófaelhárítás folyik minden területen. Ilyen körülmények között az, aki egy generális, nagy pedagógusfizetés-emelésért szállna ma harcba, az ostoba ember vagy bohóc. Volt már ilyen is a politikai életben. Az utóbbi nem akarok lenni, az előbbi meg, remélem, hogy talán nem vagyok.”

Ostoba vagy bohóc követel

Tény, ami tény, az ostoba és bohóc kifejezések emlegetése nem volt túl sikeres, szeptemberben már mosakodnia is kellett miattuk: Az oktatási államtitkár szerint kiforgatták a szavait, nem a pedagógusokról beszélt, amikor az ország jelenlegi nehéz helyzetére hivatkozva azt mondta, aki „ilyen költségvetési helyzetben radikális béremelést követel, az vagy ostoba, vagy bohóc”. (...) Kiemelte: a kormány látja, tarthatatlan az a helyzet, hogy míg az értelmiségi-átlagbér 300 ezer forint felett van, addig a pedagógus-átlagbér ennek a fele. A kormányzat tisztában van azzal, hogy a pedagógusok bérét rendezni kell, s ez is a szándékuk.

Aztán a pedagógusok számára (is) jött a feketeleves, a 16 százalékos személyijövedelemadó-kulcs bevezetésével nemhogy növekedett, de egyenesen csökkent a fizetésük. A Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb jelentéséből kiderült, az oktatásban még a nettó keresetek is csökkentek idén februárban, az inflációt is figyelembe véve pedig jócskán kevesebbet ér a bérük, mint egy évvel korábban. A számok önmagukért beszélnek, míg 2010 februárjában az oktatásban a nettó átlagkereset 123 090 forint volt, addig 2011-ben ez az összeg 121 747 forintra csökkent.

Jött a feketeleves

S bár a közszférában a teljes munkaidősök több mint 40 százaléka kapott átlagosan 5100 forintos keresetkiegészítést az adó- és járulékváltozások kedvezőtlen hatásának ellensúlyozására, az oktatásban még ez sem volt elég arra, hogy a nettó keresetek csökkenését megakadályozza. A KSH jelentéséből az derül ki, hogy az ebben a szektorban dolgozók havonta átlagosan 1300 forinttal kevesebbet vittek haza februárban, mint egy évvel korábban.

Az már biztos, hogy a keserűpoharat továbbra sem tehetik le a pedagógusok. A Brüsszelnek küldött konvergenciaprogramból ugyanis nyilvánvalóvá lett, a kormány jövőre sem emelné a közszférában dolgozók bérét, a költségvetési egyenleg javítása érdekében 2012-ben is fenntartja a bérstopot.

Gazdasági érdek túlsúlyban

Mára már nyilvánvalóvá vált, hogy a pedagógusbérekben és a közoktatást érintő kérdésekben vita van a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (Nefmi) között. Míg az NGM azt szeretné, hogy minden állami, önkormányzati és egyházi iskola pedagógusa és kisegítő személyzete állami alkalmazott legyen, a bérükön kívül további juttatást (jutalom, fizeteskiegészítés) ne kapjanak, addig a Nefmi elképzelése az, hogy ha az önkormányzat tud, saját forrásból biztosítson némi pluszpénzt. Az NGM szerint a magán- és alapítványi iskolák pedagógusainak az állam ne fizessen bért, a Nefmi ennek épp az ellenkezője mellett kardoskodott. Míg a bért is rendező pedagógus-életpályamodell az NGM szerint leghamarabb csak a 2014–2015-ös tanévben indítható, a Nefmi szerint azt már ebben a ciklusban el kell kezdeni bevezetni. A munkaidőben sem tudott a két tárca megegyezni, míg az NGM 28 kötelező óraszámot írta elő a

pedagógusoknak, a Nefmi szerint a pedagógusok óraszámát csökkenteni kell, az életpályamoddellel együtt maximum 10 százalékos növelés lehet. S míg az NGM szerint az állami alkalmazott tanár szabadidejében sem taníthatna más iskolában, addig a Nefmi szerint az állami alkalmazott tanár a szabadidejével maga rendelkezne.

Túl kell lépni a kicsinyes túlóra-elszámolásos munkaszervezésen

A pedagógus-életpályamoddellel egybegyűrt közoktatási koncepció április 20-án került először a kormány elé. Orbán Viktor miniszterelnök nem döntött a vitás kérdésekben, hanem – ahogy a felsőoktatásitörvény-koncepciót is – visszadobta azt. Ezt követően a tanárok kötelező óraszámára vonatkozóan új elképzelés született az oktatási államtitkárságon. Eszerint a kötelező óraszámok helyett a törvényben megszabott heti kötelező munkaidő 80 százalékát kellene a pedagógusoknak a közoktatási intézményekben eltölteniük.

Az államtitkárság, megerősítendő saját álláspontját, valamennyi iskolának kérdőívet küldött, az igazgatóktól másfél nap alatt öt kérdésre várt választ. Akkor még nem lehetett tudni, hogy miért ilyen rövid a határidő, ám később Glocviczki Zoltán, a közoktatásért felelős helyettes államtitkár a Klubrádióban elárulta, azért szabta szűkre az oktatási államtitkárság a pedagógusokat érintő öt pontos kérdőívre szánt válaszadási időt, hogy az iskolaigazgatók ne tudjanak tájékozódni, és ne befolyásolja őket a média, a szakszervezet vagy a tantestület. Elmondta, nem akarták, hogy politikai, közösségi vagy szervezeti vélemény jelenjen meg. (A kérdőívről részletesen a 8. oldalon olvashatnak.) Sok pedagógus felháborodott ezen az eljáráson, haragjukat cseppet sem csillapította, hogy az oktatási államtitkár azt a legújabb ötletét, amely szerint heti 32 órát bent kellene tölteniük a pedagógusoknak az iskolában, úgy indokolta: túl kell lépni a „kicsinyes túlóra-elszámolásos pedagógiai munkaszervezésen”. Azaz az eddig külön kifizetett helyettesítési túlórájéről mondjanak le a tanárok.

Emellett persze még azt is meg kell emésztetniük, hogy a tervezett lépések miatt „bizonyos arányú” létszámleépítés elkerülhetetlen, de ezt az államtitkárság úgy szeretné megoldani, hogy a nyugdíjba vonulókat „nem pótolják” a rendszerben. Az új közoktatási törvény koncepciójának végleges változatát május végén tárgyalja a kormány, a jogszabálytervezet pedig várhatóan júniusban kerülhet az Országgyűlés elé.

(Folytatás a 8. oldalon)

SZÁMHÁBORÚ AZ OKTATÁSBAN

Kérdőív és statisztika kérdőjelekkel

(Folytatás a 7. oldalról)

A tanárok kötelező óraszámára vonatkozóan tehát új elképzelés született: a pedagógusok munkáját a jövőben nem az iskolában eltöltött időben szabályozzák. A minimális heti óraszám 22 maradna, de a konkrét számokat az igazgatók határoznák meg. Az oktatási államtitkár szerint az új modellel jelentős adminisztratív teherrel válnak meg az intézmények, könnyebbé válik a gyerekek egész napos elhelyezése, de nagyobb felelősség hárul az igazgatókra. „Mivel ez merőben új szemlélet, kíváncsiak vagyunk, hogyan vélekednek a pedagógusok. Kérdőívet küldünk ki minden iskolaigazgatónak, s azok feldolgozása után döntünk” – jelentette be Hoffmann Rózsa. Hozzátette: „Az új modell bizonyára a pedagóguslétszám csökkenésével jár, de úgy számolunk, hogy az a nyugdíjazással arányos legyen.”

A kérdőívet az iskolaigazgatók kapták meg

Nos, az ötkérdéses kérdőívet a Nefmi oktatási államtitkarsága április 27-én délután küldte el az iskolaigazgatóknak, azzal, hogy arra legkésőbb 29-én délig válaszoljanak. S bár már az magyarázatot kíván, hogy az oktatási államtitkár még arról beszélt, a pedagógusok véleményére kíváncsiak, de a kérdőívet csak az iskolaigazgatók kapták meg, az már egyenesen a számmal való büvészkedés sorába tartozik, hogy nem is mindegyikőjük. A kérdőív ugyanis a 4222 működő magyarországi intézményből mindössze 3213 iskolába érkezett meg. Az államtitkarsági magyarázat szerint azért csak ennyibe, mert ezeknek volt e-mail címük. Arról, hogy az igazgatók miként válaszoltak, az MTI alapján számolunk be: „Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár elmondta: a múlt héten szétküldött kérdőívekre 3213 iskolából 1967 válasz érkezett, az intézmények 61 százaléka válaszolt.

Az egyes intézménytípusok közül az általános iskolák, a gimnáziumok, a szakközép- és szakiskolák, valamint a többféle feladatot ellátó intézmények a legnagyobb arányban azzal értettek egyet, hogy az állam vállaljon nagyobb felelősséget a közoktatási intézmények fenntartásában. Erre a kérdésre 85,8 százalék igennel felelt, a nemleges válaszok aránya 11,1 százalék volt. A kérdőívet visszaküldő intézményvezetők 68,3 százaléka támogatja, 23,7 százaléka pedig ellenzi, hogy a pedagógusbérek és azok járulékait teljes egészében és közvetlenül az állam finan-

zírozza. Arra a kérdésre, hogy egyetért-e a pedagógusok állami alkalmazásával, a munkáltatói jogok egy részét továbbra is igazgatói hatáskörben tartva, 55,6 százalék mondott igent és 33,7 százalék nemet.

Azt az elképzelést, hogy az életpályamodell feltételei mellett a pedagógusok a törvényben megszabott heti munkaidő 80 százalékát kötelezően munkahelyi tevékenységgel töltsék, 51,8 százalék támogatta és 42,2 százalék utasította el. A válaszadók 55,4 százaléka egyetért azzal, hogy a pedagógus kötelező óraszámát a tanított szakok, a csoportok létszáma vagy más szempontok alapján differenciálható legyen; ezt 38,2 százalék ellenzi.”

A válaszok ismertetésekor Hoffmann Rózsa államtitkár asszony azt is elárulta, a közoktatási törvényben tervezett változtatásokról a Közoktatás-politikai Tanács május 3-i ülésén is szó lesz, az államtitkarság folyamatosan konzultálni kíván az egyes kérdésekről.

A szakszervezeteknél az államtitkarság ötlete kiverte a biztosítékot

Hoffmann Rózsa kitért arra: mélységesen meglepődött azon a reakción, hogy bárki megkérdőjelezi a kormánynak, az államnak, a miniszternek, az államtitkárnak azt a lehetőségét, hogy az iskolákhoz forduljon sorsdöntő kérdésekben. Úgy fogalmazott: Magyarországon a közoktatás fenntartása, finanszírozása és működtetése állami feladat, és az államot a kormány és az oktatási államtitkár testesíti meg. Mint hozzátette, úgy gondolták, egy várható átalakítás előtt, mielőtt a javaslatot megfogalmazzák, felméri, hogy az iskolák miként vélekednek erről.

Több tízezer pedagógus állása is veszélybe kerülhet

A Pedagógusok Szakszervezete eleve nonszensznek tartotta a válaszára megadott rövid határidőt. A PSZ elnöke, *Galló Istvánné* elfogadhatatlannak tartotta, hogy a közoktatást érintő koncepcionális kérdésekre úgy adjanak választ a pedagógusok, hogy nem ismerik a kormányzati szándékot. „Nem világos, hogy mi lesz az állam szerepe, hogy milyen feladatot kapnak majd az önkormányzatok, hogyan alakulnak a munkáltatói jogok és a pedagógusok foglalkoztatásának szabályai.” A PSZ tagjainak azt javasolta, valamennyi kérdésre a „nem” választ adják, mert az „igennel” gyakorlatilag korlátlan felhatalmazást adnak a Fidesz-kabinetnek arra, hogy érdemi egyeztetés nélkül „államosítsák” az egész

közoktatást. Úgy vélte, ha az elképzelés megvalósul, az több tízezer pedagógus állását veszélyezteti.

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ) szerint felháborító, hogy az oktatási államtitkarság a pedagógusok kötelező óraszámának megváltoztatásáról sem egyeztetett az érintettekkel; az érdekvédelmi tömörülés szerint az iskolaigazgatóknak szétküldött kérdőív nem egyeztetés, és abból csak torz információ nyerhető.

A pedagógus-szakszervezetek honlapjukon közzétették az oktatási államtitkarság kérdőívét, hogy arra minden érintett válaszolhasson. A Pedagógusok Szakszervezete honlapján (www.pedagogusok.hu) a kérdésekhez mellékelte azok magyarázatát is, így világítva meg a hátteret.

Az oktatási államtitkarság kérdőíve

1. Egyetért-e azzal, hogy az állam nagyobb felelősséget vállaljon a közoktatási intézmények fenntartásában?

2. Támogatja-e, hogy a pedagógusbérek és azok járulékait az állam egészében és közvetlenül finanszírozza?

3. Egyetért-e a pedagógusok állami alkalmazásával, a munkáltatói jogok egy részét továbbra is az igazgató hatáskörében tartva?

4. Az életpályamodell feltételei mellett egyetért-e azzal, hogy a pedagógusok a törvényben megszabott heti munkaidő 80 százalékát kötelezően munkahelyi tevékenységgel töltsék, melyen belül az órarend szerinti foglalkozással lekötött óra nem lehet kevesebb, mint a jelenlegi kötelező óraszám, a szervezett nevelő-oktató munkához köthető valamennyi egyéb tevékenységre pedig az igazgató saját hatáskörében jelöli ki munkatársait?

5. Egyetért-e azzal, hogy a pedagógus megtartott tanóráinak kötelező száma tanított szakjaitól, csoportjainak létszámától vagy egyéb szempontoktól függően differenciálható legyen?

Minderre a szakszervezetek azzal válaszoltak, hogy ágazati sztrájk előkészítő bizottságot hoztak létre. Erről és az oktatási államtitkarság kontrájáról részletesen a 9. oldalon olvashatnak.

SZTRÁJKBIZOTTSÁGOT ALAKÍTOTT ÖT KÖZOKTATÁSI SZAKSZERVEZET

Ágazati sztrájkjelőkészítő bizottságot hozott létre öt, a közoktatásban érintett szakszervezet. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ), a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ), a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, a Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet (MKSZSZ) és az Oktatási Vezetők Szakszervezete (OVSZ) azért döntött így, mert egyeztetésre akarják kényszeríteni a kormányt a területet érintő változásokról.

Mendrey László, a PDSZ elnöke elmondta, az öt szakszervezet azért fogott össze, mert nap mint nap az oktatás rokkantosságát érintő hírek látnak napvilágot. A május 4-én megalakított bizottság célja nem elsősorban a munkabeszüntetésre irányult, az csak egy lehetséges következmény, a cél, hogy törvény adta joguknál fogva érdemi egyeztetésre kényszerítsék a kormányt a közoktatás reformjáról.

A szakszervezetek nyitottak a kompromisszumra, ezt várják a kormánytól is

Az öt szakszervezet közös levélben fordult Orbán Viktorhoz, amelyben az öt szakszervezet által megalakított ágazati sztrájkjelőkészítő bizottság azt kéri a miniszterelnöktől, hogy a törvényi előírásoknak megfelelően május 10-ig jelölje ki a kormány képviselőjét, aki „érdemben, megfelelő felhatalmazással” tárgyal majd a sztrájkbizottsággal a levélben megjelölt, a közoktatást érintő hét témakörrel. A hét témakör a közoktatási intézmények fenntartási, finanszírozási és foglalkoztatási rendszere, továbbá a munkáltatói jogkör gyakorlása, a szakképzés jövője, a nem állami, önkormányzati vagy egyházi iskolák finanszírozása, a Széll Kálmán Terv és a közoktatás viszonya, a pedagógusok munkaideje és kötelező óraszám, valamint a közoktatásban foglalkoztatottak alkalmazási feltételei, bérezése, juttatási, ellenőrzési és minősítési rendszere. Hozzáadték, a szakszervezetek nyitottak a kompromisszumra, és ugyanezt várják el a kormánytól is.

A közoktatás területén ötletelés folyik, kezd szétesni a rendszer

Galló Istvánné, a PSZ elnöke kategorikusan cáfolta Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár azon állítását, hogy az elmúlt időszakban a szaktárca folyamatosan

egyeztetett az oktatást érintő kérdésekről a szakszervezetekkel. Mint mondta, a tervek írásbeli elküldése – a szakszervezetek véleményének meghallgatása helyett – nem jelent egyeztetést. Megjegyezte, a Közoktatás-politikai Tanács az elmúlt egy évben összesen kétszer tanácskozott, mert a május 3-i ülés az oktatási államtitkárság által kiküldött kérdőív és a visszaküldött válaszok ismertetésére szorítkozott. Kifejtette, a kormány valójában az oktatás államosítására készül. Ám erről az eddig elkészült két koncepcióban nem lehetett olvasni. Legalábbis az iskolavezetőknek az államtitkárságról elküldött, öt kérdést tartalmazó kérdőívől erre lehet következtetni. Ebben az esetben megszűnik önállóságuk, az intézmények megmaradását, a pedagógusok elbocsátását a kormányhivatal fogja eldönteni, az intézményvezetők munkáltatói jogköre is csorbul. A PSZ elnöke kifogásolta „az intézményi átadási hullámot” az egyházaknak, amely szerinte több esetben sérti a tanulók jogát a világnézetileg semleges oktatáshoz, amennyiben a településükön csak egyházi iskola működik. Megjegyezte, a közoktatás terén ötletelés folyik, ez bizonytalanságot jelent, a rendszer kezd szétesni, és nemcsak az iskolákban, de az önkormányzatoknál is. Az érdekvédő feltette a kérdést, hogy állami fenntartás esetén honnan fogja előteremteni a kormány az iskolák működtetéséhez szükséges pénzt. Úgy vélte, onnan, hogy az állam saját kezelésében ellenállás nélkül szüntetheti meg az iskolákat.

Magyarország kevesebbet költ közoktatásra az európai átlagnál

Mendrey László PDSZ-elnök szerint az államosításhoz és a pedagógusi életpálya-modell bevezetéséhez szükséges 470 milliárd forint „most nincs a rendszerben”. Úgy vélte, hogy ezt az összeget a pedagógusokon kívánja megspórolni az állam. Kijelentette: „nem ördögtől való” az a terv, hogy a pedagógusok a jelenlegi heti 22 tanítási órájukon túl hetente további 10 órát töltsenek el munkahelyükön, hozzátéve, sok iskola azonban túlszűfölt, nincs elegendő hely arra, hogy megfelelő körülmények között dolgozzanak. Hangsúlyozta, a sztrájkbizottság szerint nem tartható tovább, hogy a pedagógusbéreket ne emeljék.

Tóth József, az MKSZSZ elnöke azt hangsúlyozta, a közoktatás gyors és generális átalakításának szélesebb egyeztetése-

ken nyugvó törvénykezésen kellene alapulnia. A szakoktatással kapcsolatban kifejtette, a kormány csak a munkaadók véleményére kíváncsi, a nagy tömegeket képviselőkre nem, ami azért elfogadhatatlan, mert a mindennapi munkát ők végzik. Az átalakítást nélkülük jól nem lehet megcsinálni.

Somogyi László, az OVSZ elnöke arról beszélt, az elmúlt években két komoly szakmai elemzés készült az oktatásról, a Zöld könyv és a Szárny és teher, a mostani oktatási koncepciók azonban nem nagyon építenek erre a két anyagra. Ezért különösen fontosnak tartaná a társadalmi párbeszédet oktatásügyben. Elmondta, ma Magyarországon a kormány a nemzeti jövedelem 4,2 százalékát költi közoktatásra, ami az 5,7 százalékos európai arányhoz képest nagyon kevés. Hivatkozott arra a néhány éve készült McKenzie-jelentésre, amely szerint a világ legjobb 25 iskolarendszerének közös jellemzője, hogy mindenütt csak kiváló pedagógusok kerülhetnek a pályára. Megjegyezte, Magyarországon csak a gyengébben tanulók választják a pedagógus szakmát.

Hoffmann Rózsa értetlenségét fejezte ki a szakszervezetek lépésével kapcsolatban, közleményben szögezte le: „Ahogyan eddig, úgy a jövőben is minden, jogszabályban rögzített egyeztetési kötelezettségének eleget tesz az oktatásért felelős államtitkárság az új közoktatási törvény készítése során. Ezen túlmenően az államtitkárság több ízben konzultált a szakmai és érdekvédelmi képviselőkkel, továbbá különböző csatornákon keresztül az intézményvezetők és a pedagógusok véleményét is kikéri.”

Kár, hogy az államtitkár asszony elfelejtkezik arról, hogy ahogy azt Galló Istvánné, a PSZ elnöke megfogalmazta: A Közoktatás-politikai Tanács egy tanácsadó testület, és nem egyeztető fórum. Annak május 3-i ülésén a résztvevők szóbeli tájékoztatást kaptak, és nem egyeztetés folyt. Egyeztetni csak a megfelelő információ birtokában lehet. S bár a szakszervezeti elnök kérte ezen az ülésen, hogy megkaphassák a közoktatási törvény koncepciójának legutóbbi változatát, azt a választ kapta, hogy azt az államtitkárság csak a kormány jóváhagyása után adja oda. A PSZ elnöke szerint érthetetlen, milyen egyeztetésre gondolt az államtitkár asszony, hisz a kormány által jóváhagyott koncepciót már nem lehet korrigálni.

ÚJ EGYEZTETÉST KÖVETEL AZ AME

Vesztesei lesznek az alapítványi és magániskolák az új közoktatási törvénynek?

Horn György, az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének (AME) elnöke optimista ember, hisz rövid telefonbeszélgetésünkkor azt mondta, nagyon bízik abban, hogy nem az alapítványi és magániskolák lesznek a legnagyobb vesztesei az új közoktatási törvénynek. Úgy vélte, bár

igaz, hogy a Nemzetgazdasági Minisztériumban felmerült annak az ötlete, hogy a jövőben az állam nem finanszírozza az alapítványi és magánszférát, de az oktatásért is felelős Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatási államtitkársága nem helyesli ezt az elképzelést. Beszélgeté-

sünkör még nem lehetett tudni, melyik elképzelés nyer.

Az AME elnöksége az ügyben április 15-én, azután, hogy a sajtóban megjelent a hír, közleményt juttatott el Orbán Viktor miniszterelnöknek. Ezt az alábbiakban közöljük.

Az AME elnökségének közleménye

Tisztelt Miniszterelnök úr!

Megdöbbenésünkre a sajtóból értesültünk arról, hogy a Közoktatási törvény koncepciójának kapcsán a Nemzetgazdasági Minisztériumban felmerült az alapítványi szféra finanszírozásának megszüntetése. Az AME magát a gondolatot is abszurdnak, értelmetlennek, átgondolatlanak tartja, és követeljük annak azonnali visszavonását.

Ez a tisztán gazdasági szempontú javaslat nem vizsgálja az alapítványi szféra társadalmi hasznát a hátránykompenzációban, szakmai fejlesztésben, speciális feladatok ellátásában, de elképesztő módon még gazdasági szempontból is abszurd.

Tudvalévő ugyanis, hogy az alapítványi szféra messze a „legolcsóbb” oktatási terület az állam számára: az alapítványi iskolák átlagban is és összesen feleannyi költségvetési támogatást kapnak, mint az egyházi vagy önkormányzati intézmények. Az itt dolgozó 16 ezer pedagógus és 2-3 ezer gazdasági, technikai dolgozó befizetett adója megközelíti az intézményi állami támogatás egészének mértékét.

Az ide járó több mint 300 ezer gyerek – a legszegényebbtől a sajátos nevelési igényűn át a szakképzésen, művészeti alapképzésen keresztül az elítélésig – elhelyezésére, szükségleteinek kielégítésére sem az állam, sem az önkormányzatok, sem az egyház intézményei nem rendelkeznek megfelelő szakmai programokkal, kapacitással. Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy az alapítványi szféra 2/3-a szülői támogatás nélkül, lényegesen olcsóbban látja el feladatát. Azok az intézmények pedig, amelyek költségtérítést kérnek, nem visznek, hanem hoznak pénzt a közoktatásba.

Értetlenül állunk az előtt, hogy a Matolcsy miniszter úr által jegyzett javaslat aznap jelent meg a sajtóban, amikor a miniszter úr a foglalkoztatás elengedhetetlen bővítését jelentette be immáron sokadszor.

Elképzeltetlenség tartjuk, hogy 20 ezer embert a kormány az utcára akarna tenni. Vajon mit tervez az NGM a közel 20 ezer, utcára került – zömmel diplomás – munkavállalóval?

Az NGM álláspontjának szűklátókörűségét és elfogadhatatlanságát jelzi, hogy nemcsak az alapítványi szférával, hanem a gyakorlóiskolai hálózattal, a kistérségek által fenntartott intézményekkel sem számol, ami további több ezer munkavállalót és több 10 ezer tanulót érint közvetlenül.

Hangsúlyozzuk, hogy e közlemény nem foglalkozik az alapítványi szféra társadalmi hasznával, hanem magát a javaslatot tartja önmagában is irracionálisnak, elfogadhatatlannak, felháborítósnak.

Ugyan valamelyest optimistává tesz bennünket az a tény, hogy a Nefmi álláspontja ebben a kérdésben az NGM-étől alapvetően eltér, és egyelőre bízhatunk abban, hogy a kormány is az oktatási kormányzat álláspontját fogadja el. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az AME elnöksége egyetért a Közoktatási törvény koncepciójának államosítási törekvésével. Az eredeti koncepcióról az AME részletes álláspontot fejtett ki tavaly decemberben, a jelenlegi koncepciótervezetet azonban csak a sajtóból ismerjük, de ennek alapján is részletes állásfoglalást küldünk a kormány, illetve a Nefmi számára.

Felkérjük Miniszterelnök urat, hogy a koncepció első változatához képest kialakult óriási változások miatt történjen új egyeztetés a szakmai szervezetekkel, támogassa álláspontunkat, és a kormány ne fogadja el az NGM javaslatait.

Az aktív nyugati „hatvanasok” lendíthetik fel hazánk turizmusát

Az Európai Unió országaiban folyamatosan nő a 60 év feletti lakosok száma, de ezzel együtt egyre több időskorú marad társadalmilag és gazdaságilag is aktív. A felnőttképzésben, munkavégzésben és nem utolsósorban a turizmusban is egyre nagyobb részt vállaló társadalmi réteg piaci erejének kiaknázása például a gyógyturizmusáról ismert magyar gazdaságnak is érdekében állna. Ám ehhez az időskorúak igényeinek pontosabb ismeretére, megfelelő termékekre és szolgáltatásokra, valamint új ismereteken alapuló oktatásra van szükség – derült ki egy, a Budapesti Gazdasági Főiskolán tartott szakmai konferencián.

Az időskori tanulási folyamatok, az európai és nemzeti időügyi politika, a felnőttképzési rendszerek és az előregedő európai társadalom és a turizmus kapcsolata – több más kérdés mellett

ezek a témák kerültek előtérbe a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karán a napokban megrendezett *Szociálandragógia és turizmus* konferencián.

Jusztin Márta, a BGF oktatója, az időskori turizmus kapcsán tartott előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy Európa előregedő társadalmában csökken a fiatalok száma, miközben az időskorúaké folyamatosan nő: ma a teljes európai lakosság 20 százaléka 60 év feletti. Amint a szakember kiemelte, az idősebb korosztályban ezzel együtt határozottan növekszik az aktív életvitelt folytatók száma, akiket OPAL (older people with active lifestyle) csoportként nevez a szakirodalom. A felnőttképzésben, munkavégzésben és nem utolsósorban a turizmusban is egyre nagyobb részt vállaló társadalmi réteg piaci ereje egyre meghatározóbb. A mások mellett gyógyturizmusára nagy hangsúlyt fektető Magyarország számára tehát komoly cél lehet megnyerésük.

EGY TÜNTETÉS MARGÓJÁRA

Hol volt április 9-én 330 ezer magyar munkavállaló?

Bár a megszorítások ellen tüntettek Európa szervezett munkavállalói április 9-én mintegy 45 ezren, a hangulat igazi ünneppé varázsolta a demonstrációt. Sokan voltunk jelen, köztük Ágotai Zoltánné Borsos Ágota Baranya megyei elnök is, akinek gondolkodtató levelét az alábbiakban olvashatják.

A rendezvény szervezőinek gratulálok, mert az előkészítő munka precíz, pontos volt. Kiindulva a saját megyénk példájából: autóbuszunk vezetője pontos tájékoztatást kapott, hogyan juthat a kijelölt helyére, kik várják ott, hogy útbaigazítsák. A pontos tájékoztatásnak köszönhetően érkezésünk zökkenőmentes volt.

Mellényeinket, zászlóinkat akkor és ott kaptuk meg, ahol a szervezők azt előzetesen jelezték.

A felvonulás az előre meghirdetettek szerint történt. Az elvonulás – kapott dolgaink visszaszolgáltatása – zökkenőmentes volt, ahogy autóbuszunk forgalomba vezénylése is. Köszönet érte, hisz időben hazaértünk.

Ami a szervezethez, a kollégák részvételét illeti:

Galló Istvánné 2011. március 26-án megjelent, „Beszámoló a PSZ XVIII. Kongresszusa óta végzett munkájáról” című beszámolóját mindenki megismerhette. Megyénkben ezt minden alapszervezeti titkár megkapta, olvashatta, kifüggeszthette, közgyűlésünkön meghallgathatta és megtárgyalhatta. Ennek köszönhetően a nem szakszervezeti tagok is tájékozódhattak a PSZ tevékenységéről. Örömmel konstatáltuk, hogy ezt a munkát mindenki elismerte, és egyetértett vele. Sajnos sokan mégis úgy gondolják, ezzel a dolog le is van tudva, és úgy vélik, hogy amikor megszólalhatnának, jelenlétükkel ők is nyilvánosan letehetnek voksukat saját érdekeik mellett – akár szakszervezeti tagok, akár nem –, az már nem is szükséges.

Pedig ez óriási tévedés!!!

Legalább ilyenkor kellene támogatni a szervezőket, hogy lehessen arra hivatkozni, nemcsak a szakszervezeti tagokat, hanem ennél sokszor több kollégát képvisel-

lünk. Hisz akarva-akaratlanul, amit a szakszervezet elér, azt a „pályán kívüli”, tagdíjat nem fizető kollégák is élvezik. Ez így van akkor is, ha elismerik, és akkor is, ha nem. Április 9-én a nemzetközi tüntetésen 900 szakszervezeti tagból mindössze nyolc szakszervezeti tag és három pártoló képviselte megyénket. Tudom, a távolmaradóknak vagy dolguk volt, vagy nem értettek egyet a rendezvényvel.

Nézzük sorjában:

Aki ott volt, annak is van családja, neki is közeleg a húsvét, ő is fáradt volt, neki is szombat volt stb., csak ő nem keresett kifogásokat, ő másokra is gondolt.

Lehet, most azt mondják egyesek, minek is, minden el van döntve.

Nézzük, mit mondott Orbán Viktor miniszterelnök úr a parlamentben napirend előtt április 4-én a soros EU-elnökség értékelésekor: „Akik azt akarják elhíttetni velünk, hogy félünk kell a konfliktusoktól, és úgy tudjuk megvédeni érdekeinket és megőrizni függetlenségünket, hogy behúzzuk fülünket, farkunkat, az az ember tudatlan, vagy más, nem magyar érdekeket szolgál. Higgyék el nekem, hogy a szolgalelkűségnek soha sehol még más jutalma nem volt, mint a szolgaság, a történelem ebben nem ismer kivételt. A függetlenség és a szabadság csak azoknak szóló, akik kiállnak érte, és megharcolnak érte.”

Ha szimpatizálsz a kormányprogrammal, nézzük, mit mondott Szijjártó Péter kormányzóvivő, aki üdvözölte a tüntetést, és „örömmel vette, hogy a kormány megszorításellenes politikája mellett teszi le voksát a munkavállalók tömege”.

Már csak ezért is ott kellett volna lenned!

Ha ezzel nem értesz egyet, mert másként

gondolkozsz, pláne ott lett volna a helyed! Magyarországon több mint hárommillió munkavállaló van. Legyünk optimisták, a fele mindennel elégedett – marad 1 millió 500 ezer, ennek a fele fél. Sajnos létező probléma, de marad 750 ezer. Ennek a fele azt sem tudja, mi történik körülötte, ilyen is van, de még mindig marad 375 ezer.

Hol voltak a magyar munkavállalók 330 ezren, ha a téren közülük csak mintegy 45 ezren voltak? Hisz a szakszervezetek tagdíjából fizették az utazást, csak az egyébként is szükséges napi élelemlről kellett volna gondoskodni – öt db szendvics, három liter víz –, és az időről, ami tudjuk, hogy drága, de ennyire azért nem!

Ami a megjelent kritikákat illeti:

Valóban meg kell tanulnunk a véleménynyilvánítást! Példaértékű volt a külföldi szakszervezeti delegációk drámapedagógiai játéka, egységességüket kifejező öltözékük, „dísztük””, melyet büszkén vállaltak a rendezvény elejétől a végéig.

Valóban meg kell tanulni vezető képviselőinknek pár mondatos felszólalásukat is lendülettel, magával ragadóan, érzelmeiket keltve előadni. A „szónoknak” úgy kell tudni átadni, megjeleníteni az egybegyűlteket gondolatait, érzéseit, hogy az is értsen, aki esetleg nem „bírja” a nyelvet. (A külföldi képviselők között most is volt ilyen.)

A tüntetésen részt vevő kollégák véleménye alapján elmondhatjuk, hogy sok ilyen rendezvényre lenne szükség a saját érdekeink érvényesítése és védelme érdekében, már csak azért is, mert jelenleg hazánkban az érdekegyeztetés még látószög sem működik!

Ágotai Zoltánné (Borsos Ágota)
megyei elnök

A Janikovszky iskola és a „két harmatos” többség

Megemlékezést tartottak május 7-én annál a Bajza utcai háznál, ahol egykor Janikovszky Éva élt. Ezzel folytatódott a fővárosi Janikovszky Éva Általános Iskola és Gimnázium bezárása ellen indított tüntetéssorozat.

Az intézménybe járó gyerekek az író műveiből olvastak fel, és elhangzott több képzelt beszélgetés is Janikovszky-stílusban. „Minek kell történnie ahhoz, hogy bezárjanak egy iskolát? Apukám szerint a két harmatos többség tette ezt lehetővé. Ezt én nem értem, mert harmat csak reggel van, és az pár óra alatt eltűnik.”

Két hete váratlanul négy VII. kerületi iskola igazgatójával

közölték, júliustól megszűnik munkaviszonyuk, és a négy intézményt a Janikovszky megszüntetésével háromba vonják össze. Vattamány Zsolt fideszes polgármester javaslata szerint az iskola tanulóit a Hernád utcai iskolába helyeznék át, a gimnáziumi oktatást pedig teljesen megszüntetnék. A szülők tiltakozással fogadták a hírt. Az önkormányzat állítólag továbbra is oktatási funkciót szán a Janikovszky épületének, a Hernád utcai iskolában működő Facultas Alapítvány kaphatja meg az épületet, amit a szervezet rögtön tovább is adna egy nemzetközi, illetve más értesülések szerint egy amerikai felsőoktatási intézménynek.

SZORONGÁSMENTES INTÉZMÉNYVÁLTÁS

Campusmodell a bécsi közoktatásban

Bécs új normákat vezet be a közoktatásban a 2014-re elkészülő oktatási campus modelljével. A „Bildungscampus am Hauptbahnhof” megépítésére, mely az elképzelés szerint összeköti majd a tanulást és a szabadidőt, valamint közös tevékenységeket tesz lehetővé óvodások és iskolások számára, a városvezetés 65 millió eurót különített el. A pályázat nyertese, a PPAG építészcsapat frontálisan elrendezett padsorok helyett természetes és otthonos terek kialakítását tűzte ki célul.

A főpályaudvar mellett 2014-re felépülő oktatási campus projektjére Bécs városa 65 millió eurót különített el. A 20 ezer négyzetméteres területen helyet kap majd egy 11 csoportot befogadó óvoda, egy 17 osztály számára kialakított alsó tagozatos és egy 16 osztályos felső tagozatos egész napos iskola. A pályázatra, melyre egész Európából jelentkeztek építészirodák, összesen 102 tervet nyújtottak be, melyek közül kilenc jutott tovább a második fordulóra.

Szakítottak az „egy beszél, húszan felmondják” modelljével.

Lilli Pschill, a PPAG építészete szerint, a tereprendezésben is tükröződnie kell annak, ha szakítani akarunk az „egy beszél, húszan felmondják” modelljével. A bécsi oktatási campus szerkezetében leginkább egy faluhoz hasonlít, amelyben a tantermek egy központi piactér, agora köré rendeződnek. Az osztályfőnöki szobákat a termék közvetlen szomszédságába tervezték, hogy a tanárok is részt vehessenek a „falu életében”. A tantermekben a diákok

számára kis zugokat alakítottak ki, ahova visszavonulhatnak olvasni vagy feladatukban elmélyülni.

A campus megálmodói külön figyelmet fordítottak a gyermekek természeti környezettel való kapcsolatára is. A természetes fényről a helyiségek teljes hosszában végighúzó ablakok gondoskodnak. Mivel valamennyi teremből közvetlenül az udvarra juthatunk, folyosóra nem is volt szükség. Ez nemcsak pedagógiai, hanem tűzvédelmi szempontból is figyelemre méltó újdonság. Az épületek közötti területen lehetőség nyílik majd kis kertek kialakítására, a tetőre pedig akár méhkaputárokat is telepíthetnek a diákok.

Míg az irodahelyiségek kialakítása az utóbbi évtizedekben óriási fejlődésen ment keresztül, addig az iskolai terek megtervezésében csak igen csekély mértékben volt megfigyelhető az újabb pedagógiai ismeretekkel és szemléletekkel lépést tartó átalakulás. Anna Popelka, az intézményt megálmodó PPAG-csapat tagja szerint ennek oka a szigorú előírásokban keresendő,

melyek többek között még az osztálytermek méretét is megszabták. „A főpályaudvar mellett helyet kap oktatási campus pályázatában éppen az volt a szenzációs, hogy először szakított az ilyen kötöttségekkel.” Így már nemcsak a tervezők törekedtek frontálisan elrendezett padsorok helyett természetes és otthonos terek kialakítására, hanem az osztrák főváros vezetése is vevő volt az új ötletekre.

Óvodások, iskolások egy helyen

A tervek szerint a 2014/15-ös tanévet 1100 óvoda, illetve iskola kezdheti majd az oktatási intézmények eme új formájában. A szintén Bécs Városa által finanszírozott, 2010 szeptemberében átadott „Bildungscampus Gertrude Fröhlich-Sandner” eddigi tapasztalatai alapján az új modell csökkenti az egyes intézmények közötti váltás esetén fellépő gyermeki szorongást. A szülők számára is praktikus, hiszen a különböző korú csemetéket ezentúl nem kell majd a város különböző pontjaira szállítani. *Compress-információ*

Európai célok: egy győzelem, négy vereség

Sikerült előrelépést tenniük az európai uniós tagállamoknak az elmúlt évtizedben oktatási rendszereik kulcsfontosságú területein, de a 2010-re elérni kívánt öt referenciaérték közül mindössze egyet tudtak teljesíteni – állapította meg április 19-i, Brüsszelben kiadott jelentésében az Európai Bizottság.

Az Európai Bizottság közleménye szerint 2000 óta 37 százalékkal nőtt a matematikából, természettudományokból, technológiából és műszaki tudományokból diplomát szerzők száma, ami jócskán meghaladja az eredeti, 15 százalékos növekedési célkitűzést.

Jóval kevésbé volt sikeres az igyekezet a lemorzsolódók arányának csökkentése, a felső középfokú oktatást befejezők számának növelése, az olvasási készségek javítása, valamint az oktatásban és képzésben részt vevő felnőttek hányadának növelése terén.

Az évtized végére az oktatásból és lódók arányának 10 tését. A jelenlegi mu- (Magyarországon

Jóval kevésbé volt sikeres az igyekezet a lemorzsolódók arányának csökkentése terén

11,2 százalék). Cél, hogy legalább 40 százalékra növeljék a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30–34 évesek arányát a jelenlegi 32,3 százalékról (Magyarországról 23,9).

A négy év és az iskolaköteles kor közötti gyermekek legalább 95 százalékának részt kell vennie a kisgyermekkorú nevelésben a mostani 92,3 százalék (Magyarországon 94,6) helyett. A nem megfelelő olvasási, matematikai és természettudományos készségekkel rendelkező 15 évesek arányát 15 százalék alá kellene csökkenteni 20 százalékról (Magyarországon 17,6), továbbá legalább 15 százalékra kellene növelni azoknak a felnőtteknek a számát, akik részt vesznek egész életen át tartó tanulási programokban (a jelenlegi arány 9,3 százalék)

re az EU szeretné el- képzésből lemorzso- százalék alá csökken- tató 14,4 százalék 2009-es adatok szerint

(Forrás: MTI)

Meg kell teremteni az akadálymentes Európát

Védett munkahelyeket kell létrehozni a fogyatékosoknak, de támogatni kell a nyílt munkaerőpiacra való belépésüket is. Csökkenteni kell a szakadékot a fogyatékosággal élők és a többi ember között. Mindez az Új kihívások az európai fogyatékosügyi stratégiában 2010–2020 című budapesti konferencián hangzott el.

Az oktatás és a munka a fogyatékosággal élők életében is fontos szerepet tölt be – ezt hangsúlyozta Soltész Miklós szociális államtitkár április 20-án az Új kihívások az európai fogyatékosügyi stratégiában 2010–2020 című budapesti konferencián. Soltész úgy fogalmazott: ha az Unió gazdasága olyan erős akar lenni, mint a válság előtt, akkor többet kell befektetnie a fogyatékosággal élő fiatalok oktatásába, és támogatni kell a foglalkoztatásukat a nyílt munkaerőpiacon, illetve védett munkahelyek létrehozásával. Viviane Reding, az Európai Bizottság alelnöke videoüzenetében hangsúlyozta: csökkenteni kell a szakadékot a fogyatékosággal élők és a többi ember között.

EGY VIDÁM NAP A SEGÍTENI AKARÁS JEGYÉBEN

Balatonfüzfő iskolája vendégül látta a kolontári gyerekeket

Balatonfüzfő város általános iskolája, az Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény közel 300 tanuló második otthona. A mindennapok nehézségei közepette nagy dolgokra nekünk sincs lehetőségünk, de igyekszünk odafigyelni egymásra, s megkeressük azokat az apró momentumokat, amelyekkel mások életét egy picit megkönnyíthetjük.

Most is „csak” erről van szó. Az iszapkatasztrófa áldozatainak megpróbáltunk a magunk eszközeivel segítséget nyújtani. 2010. november 26-án érkeztek hozzánk a kolontári kisiskolások. *Zongorné Kántor Magdolna*, az Iskolaszék elnöke már hajnalban buszon ült, hogy elkísérje hozzánk kis vendégeinket. Meghívásunkra 14 alsós tanuló és két pedagógus látogatott el iskolánkba, hogy kicsit megismerjenek bennünket. Reggelivel vártuk őket, majd elsétáltunk a Balaton uszodába. A gyerekek szívesen lubickoltak a kismedencében, ahol a 4. osztályos tanulók ügyességi játékokat tanítottak nekik. Bár még nem tudnak úszni, két bátrabb tanuló *Csoma*

Veronika tanárnő segítségével megpróbálkozott a nagymedencében való siklással is. Nagyon élvezték a programot, és szomorúan vettek búcsút a víztől.

Visszatérve az iskolába elfogyasztották az ebédet. *Lajkó Frigyes* vállalkozó szponzorálásának köszönhetően két finomság közül is választhattak. Jóízűen falatoztak, és többször hangot adtak elégedettségüknek. Ebéd után egy kicsit belekóstolhattak egy nagy iskola életébe is. A napközisekkel fogócskáltak az udvaron, barátkoztak, és nagyon örültek, hogy gyerekeink ilyen szívesen fogadják – és befogadják őket. Kora délután iskolánk dísztermében került sor arra a rövid rendezvényre, ahol átadtuk nekik az Irinyi iskola tanulói által összegyűjtött papírért kapott százezer forintot. A szülői munkaközösség vezetője, *Fejes Dóra* és *Zongorné Kántor Magdolna* 50 ezer forintot nyújtott át az SZM nevében. A kolontári iskola igazgatónője meghatottan vette át a felajánlott összeget. Az ajándékozás után *Marton Béláné* és *Horváth Irén* tanárnő segítségével egy rövid kis bábelőadás következett, melyet a „Cukorfelhő” báb-

csoport adott elő. A programot kézműves-foglalkozás zárta, melynek végén vendégeink hálásan mondtak köszönetet a vendéglátásért. Sőt az elismerő szavakon kívül egy kis meglepetéssel is kedveskedtek nekünk. Két kolontári kisdíák köszönetképpen egy-egy mesét mondott el. Szívesen maradtak volna még, de már várta őket a bobozás és egy izgalmas veszprémi program, így búcsút kellett vennünk új barátainktól.

Nagyon jó volt egész nap kalauzolni őket. Igazán összetartó, vidám kis csapat-tal tölthettem a napot, akik őszintén köszönték azt, hogy számunkra nem a média és a hírverés volt a fontos, hanem valóban a segíteni akarás. Ennek a lapnak sem azért kerültünk a hasábjaira, mert kérkedni szeretnénk. Sokkal inkább az a cél hajtott bennünket, hogy példánkat követve mások is hasonló tettekkel segítsék egymást ebben az elidegenedett és egyre szomorúbb tragédiákkal tarkított világban.

Ficsorné Kiss Stella
DÖK segítő pedagógus

MEGÜNNEPELTÉK A BÖLCSŐDÉK NAPJÁT

Köszönetet mondtak azoknak, akik felelősségérzetből jelesre vizsgáltak

Április 21. a bölcsődék napja Magyarországon, ami 2010-től államilag is elismert, miniszteri rendelet által szabályozott ünnepnappá vált. Ez alkalomból Szűcs Viktória, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének elnöke a szervezet nevében gratulált azoknak a bölcsődei dolgozóknak, akik kimagasló szakmai munkájuk elismeréseként ezen a napon kitüntetésben részesültek. Az alábbiakban köszöntőjéből idézzük részleteket.

Hazánkban először 2010-ben emlékezhettünk hivatalosan azokra, akik 1852. április 21-én megnyitották Budapesten, a Kalap utcában az ország első bölcsődéjét. Az ünnepélyes nyitáskor a nép előzönlötte az utcát, és éljenzéssel adott kifejezést érzelmeinek. Az első bölcsőde egyleti úton jött létre. A bölcsődei mozgalom elindítása a Pesti Első Bölcsődei Egylet érdeme. Az egylet első elnöke *Forrainé Brunszvik Júlia* (*Brunszvik Teréz* unokahúga) volt. Az egylet igazgatója *Rozmanith Antal*, orvosa *dr. Fromm Pál*, aki nyolc éven keresztül díjtalanul végezte a bölcsődeorvosi teendőket, és sokat foglalkozott a gyermekek testi és lelki fejlődésével. A bölcsőde alapszabálya rendkívüli felvilágosultságról, egészségügyi és pedagógiai tájékozottságról tesz tanúságot, több kitétele mai szemmel is időszerű.

Ennek a számunkra rendkívül fontos napnak az elismertetéséért több éven át küzdött *dr. Koncz József*, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének és a Magyar Bölcsődék Egyesületének megálmodója és alapítója. Majd a főorvos úr küzdelmést folytatták az általa létrehozott bölcsődei érdekvédelmi szer-

vek; a küzdelem mára a múlté, az ünnep, igaz, még gyermekcipőben jár, de immár valósággá vált.

A bölcsődék napja megünnepléséről szóló 7/2010. (II. 19.) SZMM utasítása szerint: „*Figyelemmel arra, hogy a kisgyermek számára napközbeni ellátást nyújtó bölcsőde intézményének meghatározó szerepe van az anyák munkavállalásában és a gyermekek szakszerű, egészséges fejlődést segítő gondozásában – a Pesti Első Bölcsődei Egylet által létrehozott első magyar bölcsőde 1852. április 21-én, Budapesten történő megnyitásának tiszteletére – április 21-ét a Bölcsődék Napjává nyilvánítom.*”

Ezen a napon tiszteletadással emlékezünk a Magyar Bölcsődék Egyesületének szervezésében *Akócsi Ágnesre*. A fiatalon elhunyt hölgy munkássága során a Bölcsődék Országos Módszertani Intézetének létrehozásával és a bölcsődében folyó munka javításával foglalkozott. Emlékezünk azokra is, akik az elmúlt évtizedekben szeretettel, elkötelezettséggel és kitartással fejlesztették a bölcsődei ellátás színvonalát, és igényes munkájukkal világhírűvé tették a bölcsődéket. Megköszönjük fáradságos munkájukat azoknak is, akik heves küzdelmek árán védték meg a bölcsődebezárásoktól intézményeinket.

Ma, a bölcsődék napján olyan munkatársakat köszönhetünk, akik a szünni nem akaró változások időszakában képesek voltak átértékelni a régit, és elsajátítani az újat, kinyíltak, változtak. Magas igénybevétel mellett, egyre szűkülő egy gyermekre jutó időkeretekben és egyre szűkülő bérekkel ma is türelmes nevelők, szülők számára tanácsadók, ha kell, figyelmes meghallgatók, tapintatos terelgetők. Felelősségérzetük erőt ad a családoknak és gyermekeknek egyaránt a naponkénti újraépítéshez.

A FŐVÁROSBAN TÁRT KAROKKAL VÁRJÁK A FRISSEN VÉGZETT ÓVODAPEDAGÓGUSOKAT, VIDÉKEN AZONBAN NEHEZEN TUDNAK ELHELYEZKEDNI

Az óvodapedagógusi képzés népszerű, a végzős hallgatóknak azonban nincs könnyű dolguk, ha a vidéki városokban akarnak elhelyezkedni. Bár a szülők is igénylik, hogy a tapasztalt, idősebb óvónők mellett fiatal pedagógusok is foglalkozzanak a gyerekekkel, ők általában csak akkor kapnak munkát, ha egy kolléga nyugdíjba megy. A nagyvárosokban és főleg Budapesten azonban tárt karokkal várják őket.

Sok példa van arra, hogy az idősebbek belefáradnak a szakmába, a gyerekek viszont azt igénylik, hogy fogócskázzanak, szánkózzanak velük. A háromévesek – sok esetben – harmincfős csoportja, örökös zsongása, dinamikus mozgása komoly fizikai erőnlétet is megkíván – hangzott el a Napközben április 19-i műsorában.

F. Lassú Zsuzsa, az ELTE Tanító-és Óvóképző Karának docense el-

mondta: a 2008-as oktatási statisztikák szerint 45 év alatt és fölött nagyjából ugyanannyi pedagógus van a pályán. Az országban 4366 óvodai feladatot ellátó intézmény van, ebből 1009 Közép-Magyarországon. A számok a lakosság létszámát is tükrözik, hiszen itt kétszer annyi a pedagógus, mint más régióban. Budapesten és Pest megyében könnyebb elhelyezkedni is. A tanító- és óvóképző kar még mindig nagyon népszerű: legutóbb is mintegy 800-an jelentkeztek 200 helyre, 99 százalékuk azonban még mindig nő.

A docens hangsúlyozta, hogy az óvodai gyakorlatokon kiemelten figyelnek arra, hogy a leendő pedagógusok minden területtel megismerkedjenek.

Általában nyolc hétig vannak egy adott óvodában, ahol lehetőségük van mindenbe „beleköstölteni”. Szempont az is, hogy a szülőket kezelni tudják, erre is felkészítik őket. A szakember hozzátette: a szakma presztízse annál rosszabb, minél

kisebb korosztállyal foglalkozik a pedagógus, és ezt a fizetések is tükrözik. Ennek ellenére a diplomás pály

A 2007–2009-ben végzettek több mint 77 százaléka el tudott helyezkedni, amikor végzett. 2010-ben pedig 83,5 százalékuknak volt teljes munkaidős állása, és a végzettek 60 százaléka az oktatási szektorban dolgozott

lyakövetési rendszer mérései egész jó adatokat mutatnak a munkavállalási esélyeket illetően. A 2007–2009-ben végzettek több mint 77 százaléka el tudott helyezkedni, amikor végzett. 2010-ben pedig 83,5 százalékuknak volt teljes munkaidős állása, és a végzettek 60 százaléka az oktatási szektorban dolgozott.

KÖZoktatás- menedzser

Online szolgáltatás

www.oktatas.complex.hu

Egyszerűen kezelhető szakmai portál

Szakmai, módszertani és gyakorlati anyagok:

- Teljes jogszabálygyűjtemény
- Ügymenet
- Iratminták
- Határozatok, szabályzatok
- Az oktatást és a kapcsolódó jogterületeket érintő jogesetek, BH-k, Alkotmánybírósági döntések
- Naptár a határidős feladatokkal
- Fogalomtár
- Kérdések és válaszok
- Kalkulátorok
- Ingyenes hírlevél
- Pályázatfigyelő
- Jó gyakorlat

Az éves előfizetés díja közoktatási intézmények számára:

15 000 Ft + 25% áfa (18 750 Ft)

 Complex
Wolters Kluwer csoport

Bővebb információ: (40) 464-565, info@complex.hu, www.complex.hu/oktatas

ÓRIÁSI A FELELŐSSÉGÜNK!

A szegregációról másképpen, egy nyugdíjas tanár szemével

A tanulási nehézségekkel vagy magatartási problémákkal küzdő gyerekek számára az egyik VI. kerületi iskolában már évtizedekkel ezelőtt folyamatosan kis létszámú osztályt szerveztünk. Ezzel nem elkülönítettük a gyereket, azért, hogy megalázzuk, épp ellenkezőleg, meg akartuk védeni a kudarcoktól.

A sorstársai közösségében versenyképes lett a gyerek. Sikerélményre tehetett szert, ami motiválta. Több figyelmet tudtunk fordítani rá, de elsősorban is a családra. A teljesítménybe nem számítottuk be sem a szociális helyzetet, sem a magatartást, így vált az valódi értékkel, az önértékelés alapjául szolgáló motiváló tényezővé.

Az osztályban közösen szerkesztettünk egy alkotmányt, amibe nem volt belefoglalva jóvátehető „bűn”. A felelésbe sok játékos elemet vittünk, hogy az ne okozzon félelmet, feszültséget. Például a felelőnek bizonyos számú kérdést egy tanuló is feltehetett, de azokra neki is tudnia kellett a válaszokat. Természetesen osztályzatot kapott a kérdező is. Egy eset: az egyik leggyengébb tanuló felkészült a kérdésekre és a felelésre is, ám – biztos, ami biztos – történetesen én feleltem. Meglehetően jól kezdte a felelést, és az osztály egyre nagyobb figyelemmel kísérte, még a légyzümmögést is meg lehetett hallani. A felelő nagyon szépen tudta az anyagot, jelest kellett neki adnom, mire az osztály tapsviharban tört ki. Ez nekem is nagy élmény volt.

Most, hogy emlékezem, kezembem tartom a Pedagógusok Lapja 2011. évi 3. számát. Megragadtam *Nahalka István* oktatáskutató A gyermeki bizalmatlanság következmény című cikke. Ebből idéznék: „A

gyerekek a gondoskodó, szeretetteljes, együttműködő és motiváló légkörben nem akarják megszegni a közösen kialakított szabályokat, mert nem érdekük, nekik sem jó. Teljesítményük pedig – mindenki látott már még el nem rontott kisgyermeket – óriási tud lenni önmagától.”

Az úgynevezett felzárkóztatás nálunk is abban a közösségben történt, ahol a gyerek sikeres volt, ahol jól érezte magát. Az osztályban senkit sem kellett megbuktatni, a gyerekek szakmát tanultak, többen érettségiztek is.

Már nyugdíjasként lehetőségem nyílt magyar-cigány vegyes osztállyal foglalkozni. Olyan gyerekek jártak ide, akik mélyszegény családokból származtak. Eleinte tudomást sem vettem rólam, az óra alatt mintha ott sem lettem volna, nyugodtan beszélgettek egymással, teljes volt a hangzavar. Látszott, hogy azért vannak itt, hogy a szülők megkapják a segílyt utánuk. Most vettem hasznát annak, amit pályakezdőként a nyitott kapus javítóintézetben megtapasztaltam. Tudtam, ha rájönnek, hogy nem hamis szeretetet árulok, jön majd a pálfordulás, és akkor „madarat lehet fogatni velük”.

Történt, hogy *Petőfiről* akartam beszélni nekik. A „szokásos” hangzavarból egyre jobban kihallatszott annak a kislánynak a neve, akit az osztály költőként

tartott számon. Mindjárt szereplési lehetőséget adtam a kislánynak, aki sok verset írt, nem a legjobbakat, de szép, tiszta érzéseket tükröztek a versei. Ezt a gyerekek nagyon szerették. Így jutottunk el a nagy költőig. Megtörtént a pálfordulás. Amikor láttam, hogy a gyerekek nyugtalanok, az óra alatt lementünk a Duna partjára, itt kiszaladgálhatták magukat. Séta közben két-három gyerek hozzám csatlakozott, meséltek az életükről, családi körülményeiről (kész osztályfőnöki óra volt).

Nagyon jól megvoltunk egymással. Egy alkalommal eszükbe jutott, hogy kifessék az osztályt. Kaptak pénzt festékre és háromnapos szünetet. Ez alatt az idő alatt a berendezéssel együtt újjávarázsolták az egész tantermet. Ezután egyetlen karcolást sem lehetett látni sehhol az osztályban. Nagyon vigyáztak rá. Idekívánkoznék ismét Nahalka Istvántól a már idézett rész.

Tudom, hogy hivatásszerető kollégáim még jobb gyakorlati példákkal állhatnának elő. Én most csak a leírtakkal szerettem volna segíteni.

Nemzeti érdek, hogy a mélyszegény-ségben élő emberek minél nagyobb számban tudjanak bekapcsolódni a termelőmunkába, mint szakmunkások, ehhez az út az iskolán át vezet. *Kazinczyval* szólva: „Jót s jól, ebben áll a nagy titok”. Óriási a felelősségünk!
Fetés András

ELSŐPRÓ FELVIDÉKI SIKER A KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR INFORMATIKAI VERSENYEN

A Kárpát-medence magyar tanítási nyelvű középiskoláinak informatikai megmérettetésén négy kategóriából háromban is felvidéki tanuló vagy iskola szerezte meg az elsőséget. Az idén tizenhatodik alkalommal megrendezett INFOPROG versenyt a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Karának Salgótarjáni Intézetében, valamint a szlovákiai Füleki Gimnáziumban rendezték meg április 15–17. között. A döntőben 14 intézmény 35 csapata mérte össze tudását.

Felhasználói kategóriában és az általános számítástechnikai ismeretek terén is az érsekújvári Jedlik Ányos Elektrotechnikai Szakközépiskola bizonyult a legjobbnak a Kárpát-medencei magyar tannyelvű középiskolák informatikai versenyén, az INFOPROG 2011-en. Ezzel az eredménnyel az összesített pontszámok alapján az iskolák versenyét is megnyerte a felvidéki intézmény. A négy kategóriában zajló megmérettetés programozás szekciójában a székelykeresztúri (Románia) Orbán Balázs Gimnázium csapata szerezte meg az első helyet. A magyarországi középiskolák közül a kisvárdai Bessenyei György Gimnázium csapata a Felhasználói és Általános Számítástechnikai Ismeretek kategóriában 2. és 3. helyet ért el, a salgótarjáni Madách Imre Gimnázium az Általános

Számítástechnikai Ismeretek szekciójában második lett, míg a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium csapata 3. helyet szerzett felhasználói kategóriában.

Dr. Rozgonyi József, a BGF PSZK Salgótarjáni Intézetének igazgatója a verseny kapcsán kiemelte: „Nagy örömmel tölt el, hogy idén is ilyen szép számban jelentkeztek tehetséges, fiatal informatikusok a Kárpát-medence minden tájáról. Úgy vélem, a diákok kiváló eredményeihez hozzájárult az is, hogy az elmúlt több mint másfél évtizedben a versenyben részt vevő intézmények között számos szakmai együttműködés jöhetett létre. Remélem, hogy a Budapesti Gazdasági Főiskola Salgótarjáni Intézete a jövőben is segítséget nyújthat a kapcsolatok építésében és ápolásában.”

Kreatív katedra

Lapunkban szeretnénk bemutatni azokat a pedagógusokat, akik kiváló munkájukkal sokat tesznek a magyar oktatásért, a gyerekekért, a jövőért. Ezért kérlek titeket, aki ismer ilyen oktatókat, írja meg a nevét, elérhetőségét, hogy őt is bemutathassuk a lapban. Az ajánlatokat a millei@pedagogusok.hu címre, vagy a 06-70-602-8885-ös telefonszámra várom. *Millei Ilona*

AZ ORSZÁGOS NYUGDÍJASVÁLASZTMÁNY TAVASZI TANÁCSKOZÁSA

Április 20-án tartotta meg e tanévi záró ülését a PSZ nyugdíjas tagságát képviselő testület. A tanácskozást *Gidófalvy Albertné* (Nyíregyháza) egy szép Márai Sándor-verssel indította. Ezután napirenden kívül került sor a nagyatádi Hotel Solar és gyógyfürdő bemutatására *Nagyné Huszár Andrea* igazgató előadásában. A választmány tagjai közül már többen jártak ott nyugdíjas csoportjukkal, és igen jó benyomást szereztek. Nagyatád város és környezete kellemes és kulturált hátteret ad az 1904 óta működő gyógyfürdőnek és a 22 éves, 60 szobás szállodának a város szívében. A város külterületén szépen felszerelt, többmedencés strand is működik. Az igénybevétel feltételeiről a közreadott szóróanyagok tájékoztattak.

Ezután *Szabó Zsuzsa*, a PSZ alelnöke ismertette a PSZ demonstrációs lépéseit a kormányzat azon tervei ellen, hogy a pedagógusok óraszámát 30 százalékkal megemeljék. Ezzel kapcsolatban levelet juttattak el a miniszterelnöknek, amelyre még nem érkezett válasz. Beszámolt röviden a kongresszus eseményeiről, majd az április 9-én tartott nemzetközi

tüntetésről és annak hatásairól. Végül felhívta a figyelmet a PSZ üdülőire, igénybevételi lehetőségeire. Különösen jól hasznosítható a nyugdíjasok számára a balatonboglári és a bükkszéki üdülő, mert ezek egész évben igénybe vehetők.

Szabó Zoltán elnök bejelentette, hogy a nyár, végi, szokásos négynapos ONYV-tanácskozásra idén augusztus 29.–szeptember 1. között kerül sor Balatonbogláron, a Pedagógus Üdülőben. Örömmel közölte a jelenlévőkkel, hogy az intézőbizottság következetes és sokoldalú érvelésének köszönhetően a kongresszus elfogadta az új Alapszabályban, hogy a tagozati képviselők szavazati joggal vehetnek részt az illetékességük szerinti testületi üléseken. Beszámolt arról, hogy februárban az országos nyugdíjasszervezetek képviselői az együttműködés megszervezésének lehetőségeiről tanácskoztak, melyen személyesen vett részt. Az Idősügyi Tanács még mindig nem alakult meg, bár törvény szerint már decemberben létre kellett volna hozni. A miniszterelnök elfogultságára hivatkoznak a késlekedés miatt. A nyugdíjasok érdekérvényesítési

lehetőségei minimálisak. A jelenlegi 4,5 százalékos infláció, és ebben a nyugdíjas fogyasztást mutató „nyugdíjas kosár” 5,3 százalékos mértéke alapján joggal foglalkoztat bennünket a kérdés, hogy novemberben lesz-e nyugdíj-kiegészítés? Különösen, hogy még addig további drágulás várható.

Horváth Erzsébet, a PSZ szakértője elmondta, hogy szociális területen konkrét rendelkezések még nem születtek. Az augusztusi tanácskozáson bővebb tájékoztatást ad ezekről, ha megjelennek. Felhívta a figyelmet – mint a Gárdonyi Alapítvány titkára –, hogy az adó I százalékanak felajánlásával segítsék a segélyezési lehetőségek bővítését.

A hozzászólásokban a helyi szociális juttatások csökkentéséről számoltak be a résztvevők. Többen felemelték szavukat az új alkotmányban rögzített kitétel szemben, hogy a felnőtt gyermekeknek kell gondoskodniuk az idős szülők eltartásáról. Ezzel az állam elhárítja magáról a felelősséget.

Rágyanszki Györgyné,
az ONYV titkára

PEDAGÓGUS TERMÉSZETBARÁTOK ÉS PEDAGÓGUS-TERMÉSZETBARÁT EGYESÜLETEK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA 2011. július 4–8.

Ötvenkettedik alkalommal hívjuk és várjuk országos találkozóra a természetet kedvelő, kirándulni, várost nézni szerető, jókedvű együttlétet kereső kollégáinkat és a nem kolléga érdeklődőket.

Ebben az évben Kőszeg központtal szervezzük találkozónkat, hogy felfedezzük a városkörnyéki településeket, Cákot, Velemet, Bozsokot, a Kőszegi-hegységet, az Alpokalját.

Az Írott-kő 882 méteres magasságából megcsodáljuk a kilátást, majd Ausztriában buszos vartúrán idézzük meg a történelmet. Kőszeg girbe-gurba utcáin barangolva ismerkedünk a város ember alkotta remekeivel, a felújítás alatt álló Jurisicsvárral, az Arany Egyszarvú Patikamúzeummal, a Hősök tornyával, a Várkör „Kapás házaival”, a több évszázados – a kezdetektől máig eredeti rendeltetését betöltő – városházával, az 1713-ban emelt Szentháromság-szoborral – hogy csak néhányat említsünk a sok látnivaló közül.

Mindenki igényének, álló- vagy „járóképességének” megfelelően választhat a gyalogos, buszos, rövidebb vagy a hosszabb távú túraútvonalak közül.

A találkozón részt venni szándékozók a Pedagógus Természetbarát Egyesületek Országos Szervezőbizottsága elnökénél, *Tóth Imrénél* informálódhatnak levélben, telefonon vagy e-mailen. (Tóth Imre 6721 Szeged, Vadász u. 9.; Telefon: 06-62/311-004; 06-30/985-4071; e-mail: amerigo4159@gmail.com)

Jelentkezési határidő: 2011. május 25.

Részvételi díj: 20 500 forint, melyhez a pedagógus-szakszervezeti tagoknak a rendezvény mentora, a Pedagógusok Szakszervezete 3000 forinttal hozzájárul.

A részletes program a szakszervezet honlapján megtekinthető. (www.pedagogusok.hu)

Juhász Olga, a PSZ sajtómenedzsere
valamint a Pedagógus Természetbarát Egyesületek
Országos Szervezőbizottsága tagja

XI. ORSZÁGOS PEDAGÓGUSSPORTNAPOK

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) **úszás** (2 korcsoportban: 50 éves korig, 50 éves kor fölött), **kispályás labdarúgás** (férfi), **kosárlabda** (női), **asztalitenisz**, **darts**, **keresztrejtvény** és **sakk** sportágakban országos pedagógus-bajnokságot szervez a tanév végén **KECSKEMÉTEN**.

Időpont: 2011. június 25–26-án (szombat–vasárnap). *Megnyitó: szombaton, 10.30 órakor.*

Eredményhirdetés: vasárnap, 14.00 órakor, illetve a döntőket követően.

Helyszín: Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium, 6000 Kecskemét, Nyíri út 28.

Versenyszámok, csapatlétszámok: a nevezési lap szerint.

Jelentkezések: A nevezésekhez szükséges nyomtatványokat a PSZ megyei, fővárosi, megyeszékhelyi és országos irodájától lehet igényelni, illetve letölthető a www.pedagogusok.hu oldalról. **A 2011. június 10-ig a PSZ Kecskemét Városi Bizottságához beérkezett nevezéseket fogadjuk el** (Kégel Tamásné, Jutka városi titkár, telefon: 76/477-138; 30/229-3357; 70/371-6985; e-mail: pszkvb@freemail.hu). A beérkezett nevezések számától függ a lebonyolítás módja, melyről e-mailben tájékoztatjuk a résztvevőket. A sportnapok helyi főszervezője is *Kégel Tamásné*.

Nevezési feltételek: Az oktató-nevelő munkában való részvétel. Megyénként, illetve a fővárosból 1-1 csapat nevezhet. Amennyiben egy térségből (megye, megyeszékhely) több csapat jelentkezik, megyei selejtezőn kell eldönteni az országos bajnokságban való részvétel jogát. Egy-egy versenyző több sportágban is indulhat. **Nevezni csak a területi PSZ-vezető bélyegzővel ellátott aláírásával lehet** (PSZ Kecskemét Városi Bizottsága, 6000 Kecskemét, Lunkányi J. út 10.). A versenyzők helyszíni regisztrációjára 2011. június 25-én (szombaton), 9.30 órától kerül sor.

A sportnapok szervezését, rendezésének feltételeit a PSZ Országos Irodája, a PSZ Kecskemét Városi Bizottsága, valamint a Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium biztosítja.

Szállás, étkezés: A *PSZ-tagok számára* (érvényes tagkönyvvel kell igazolni) a *szállás ingyenes*, a szakszervezeten kívüliek számára önköltséges (2000 Ft/fő). Étkezés három alkalommal: június 25-én vacsora (br. 700 Ft/fő); június 26-án reggeli (br. 600 Ft/fő) és ebéd (br. 800 Ft/fő). Az étkezés költségeit a versenyzők vagy a nevező PSZ-szervezetek fizetik. A csapatvezetőknek az étkezést érkezéskor a június 10-ig leadott nevezési létszámnak megfelelően kell kifizetni!

Utazás: saját szervezésben, helyi forrásból finanszírozva.

XII. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS-TENISZVERSENY

A Balatonalmádi Tenisz Klub és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) immár tizenkettedik alkalommal rendezi meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot.

Időpont: 2011. július 1–2–3. (péntek–szombat–vasárnap). Mérkőzések: pénteken, 13 órától, döntők: vasárnap, kora délután.

Helyszín: Balatonalmádi, a Szent Erzsébet ligetben (Öregparkban) lévő, 6 db salakos teniszpálya.

Versenyszámok: férfi egyéni 40 éves korig, 40–55 éves kor között, 55 éves kor fölött; férfi nyílt páros; női egyéni 40 éves korig, 40–50 éves kor között, 50 éves kor fölött; női nyílt páros.

A részvétel feltétele: pedagógus-oklevél, oktató-nevelő munkában való részvétel. (Az oklevél vagy hiteles másolatának bemutatása a versenyre jelentkezéskor kötelező.)

Nevezési díj: személyenként 5000 Ft, amelyet a helyszínen, a regisztráláskor kell fizetni.

Szállás, utazás: A Pedagógusok Szakszervezete július 1-jén és 2-án minden PSZ-tag résztvevő számára ingyenes szállást biztosít (reggelit nem!) a *PSZ Győr városi-körzeti szervezetének üdülőjében* (Balatonalmádi, Mikszáth K. út 12. Információ: *Torma Tiborné*, tel.: 70/375-6305). A szakszervezeten kívüliek a szállást önköltségi áron vehetik igénybe. Foglалás határideje (a PSZ-tagkönyv számának megadásával): 2011. június 17-ig. A sportszerű viselkedést a szálláshelyen is elvárjuk!

A Balatonalmádi Tenisz Klub gondoskodik a megfelelő versenyfeltételekről, továbbá ingyenes strandbelépőt ad a résztvevőknek, és partit szervez szombaton estére.

A szállás költsége: br. 2800 Ft/fő/éjszaka +420 Ft/fő/nap IFA. (Ezt a PSZ-tagoknak ingyenesen biztosítjuk.)

A szakszervezeti tagság igazolásához PSZ-tagkönyv bemutatása szükséges!

Utazás egyénileg.

További információt a verseny főszervezőjétől, *Dudás Zsoltól*, a klub elnökétől (a 06/20/48-38-780-as telefonszámon, e-mail: btc@invitel.hu Honlap: www.almaditenisz.hu) és a PSZ Országos Irodájától (06/1/322-8464; www.pedagogusok.hu) kaphatnak az érdeklődők.

Előzetes jelentkezés: 2011. június 17-ig a *PSZ Országos Irodájánál* (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon és fax: 06/1/322-8464, e-mail: pedlap@pedagogusok.hu). A jelentkezők írják meg levelezési címüket, munkahelyük címét, szakszervezeti tagkönyvük számát. Jelöljék meg, hogy milyen versenyszámban indulnak, és hogy szállásra, illetve étkezésre tartanak-e igényt.

Velünk élő szakszervezet

A PEDAGÓGUST NEM ÚGY KELL KÉPEZNI, MINT A BETANÍTOTT MUNKÁST

Dr. B. Papp János ny. főiskolai tanár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógusok Szakszervezete megyei bizottságának egykori elnöke 2011. április 8-án lett volna 90 éves. A Pedagógiai Társaság SZ-SZ-B Megyei Szervezete és a Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Karának közös szervezésével emlékülést tartott ezen a napon. Dr. B. Papp János pedagógiai munkásságáról dr. Dráviczki Sándor főiskolai tanár, a tanszékvezető elődről dr. Orosz Gábor nyugdíjas, a tanszékvezetőről Palotayné Lengváry Judit dr. nyugdíjas, a pszichológijával való kapcsolatáról dr. Madácsi Mária nyugdíjas, a gyakorlóiskoláról Raffay Zoltánné nyugdíjas, a közéleti emberről Oláh Gábor nyugdíjas emlékezett meg.

Dr. B. Papp János a szakszervezeti munkába már pályája kezdetén, még Hajdúdorogon bekapcsolódott, majd rövid ideig Nyíregyháza városi titkára és évtizedekig az Oláh Gábor vezette megyei bizottság elnöke volt.

Raffay Zoltánné így emlékezett rá az ülésen: „1970 augusztusában kerültem a Puskás Lajos igazgató által vezetett gyakor-

lóiskolába szakvezető tanárnak. Tizenegy évi szakvezetői tevékenység után neveztek ki a gyakorlati képzésért felelős oktatási igazgatóhelyettesnek, s tizenkilenc éven keresztül végeztem ezt a munkát. Előző iskolában már bekapcsolódtam a hallgatói képzésbe olyan formán, hogy nevelési gyakorlatra jártak hozzám hallgatócsoportok, mely tevékenységüket a pedagógia tanszék szervezte, így ismerkedtem meg dr. B. Papp Jánossal közelebbről. Dr. Kiss Lajos volt tanítóképző intézeti igazgatótól már többször hallottam munkásságáról, lelkesedéséről, hallgatókra való odafigyeléséről, segítőkészségéről és tudásszomjáról. Édesapámtól pedig hallottam a szakszervezeti mozgalomban végzett munkájáról. Közelebbi megismerkedésünk után hamarosan kislányom megszólítás dukált nekem, s élete végéig meleg baráti kapcsolat kötött bennünket össze.

(...) B. Papp János oroszlánrészt vállalt a gyakorlóiskola pedagógusainak felkészítésében akkor, s később is, nagyon fontosnak tartotta a szakmai továbbképzések mellett a pedagógiai továbbképzéseket is. Val-

lotta, hogy nemcsak a főiskolai oktatóknak, hanem a hallgatókkal kapcsolatba kerülő tanároknak is naprakésznek kell lenniük a legújabb pedagógiai, módszertani, neveléseméleti ismeretekben. Ő maga mindig készséges volt, ha a gyakorlati képzés pedagógiai színvonala érdekében továbbképzések megtartására kérték fel.

A színvonalas munkát, a példamutatást mindennél többre értékelte. Hangsúlyozta: »A pedagógiai munka alkotótevékenység, amelynek logikáját, törvényszerűségeit a legjobb, legkiválóbb pedagógusok munkájának elemzése alapján nyert tudományos általánosítások adják. Ezek megismerése és megértése, különböző összefüggésekben történő, egyre önállóbb felhasználása szükséges ahhoz, hogy a hallgatók felismerjék és megízleljék a céltudatos, alkotó pedagógiai tevékenység izgalmát, szépségét és örömeit. A gyakorlati képzés így nem merevíti meg a pedagógiai munkát, nem kényszerít sablonokat a hallgatókra. A pedagógust nem úgy kell képezni, mint a betanított munkást, aki egyetlen művelet elvégzésére képes, s még minimális önállósága sincs.«

A MONOPÓLIUM LÉGVÁRA

Nem csak azoknak a közösségeknek – önkormányzatok, közalapítványok, független testületek – kell pusztulniuk, amelyek mást gondolhatnak, másképpen dönthetnek, más véleményt fogalmazhatnak meg, mint amely a hatalomnak kedves. Pusztulnia kell minden olyan lehetőségnek is, amely a hivatalostól eltérő értékeket közvetíthet, amely rá- és felébresztheti az embereket arra, nem szükségszerű, hogy valaki már itt a földön, még az életükben mérlegre tegye sorsukat, mindent eldöntsön helyettük, megmondja, mit mikor hogyan kell cselekedniük. Pusztulnia kell ezért az információs csatornáknak is, a független hírügynökségektől kezdve a szabad iskoláig. A folyamat egyébként jól halad, hiszen a „megszállt” közszolgálati adók által sugárzott egyenlőtlenségek nem hazudnak, csak nem mondják meg az igazat. Nem új ez a helyzet, sőt nagyon is ismerős, hasonló ahhoz, mint amikor bementek, hogy eltűnt egy koreai utasszállító a CCCP felett, csak azt felejtették el hozzátenni, hogy azért, mert lelőtték. A hatalom nincs túl nehéz helyzetben: a korlátok közé szorított közszolgálati tévé- és rádióadók lefedik az országot, bent vannak minden lakásban. Ezzel szemben a független hírcsatornákhöz való hozzáférés lehetősége esetleges. Az idegen nyelven sugárzott hírszöveg megértésének nyelvi korlátjai vannak. Az internetes hírforrások megkeresését nemcsak a technikai elmaradás, hanem a hozzá nem értés is nehezíti. Ezért kedves gondolat a tankötelezettség idejének leszállítása, a tanulók többségének kizárása a középiskolából és áttérése a szakképzésbe, a felsőoktatásba való bejutás megnehezítése. Elég, ha az uralkodó osztály tagjai értik, mit olvasnak, mit mond a kötekedő nagyvilág.

Tudható, azért kell kidobni az alkotmányt, és helyébe léptetni egy alaptörvénynek átkevert mást, mivel a régi szabályok gátolják a szabadságjogok kétharmad szája íze szerinti értelmezését. Az új alaptörvény – a parlamentben benyújtott szöveg szerint – „szerződés a múlt, a jelen és jövő magyarjai között”. Szerződés, amelynek alakításában a múlt magyarjai a természet rendje, a jelen és jövő magyarjai a hatalom logikája szerint nem vehetnek részt. A szétküldött – a választói akarat felmérésére hivatott – több mint nyolcmillió szórólapról lemaradtak a lényegi változtatásra utaló kérdések. A visszaküldött több mint nyolcszáz ezer válasz tartalma nem ismert. Mint ahogy nem ismert az sem, ki, mely személy, szervezet küldött be észrevételt, javaslatot a tárgyalt szöveghez.

Az alkotmányozás komolyságának megítéléséhez érdemes megismerni egyetlen tény: az éves költségvetést tartalmazó törvényjavaslatához minden képviselő nyújthat be módosítást, amelyeknek száma ritkán marad ezer alatt. Az új alaptörvényhez csak a frakcióvezetők nyújthatnak be a kormánypártok részéről módosító javaslatokat. A módosító javaslatok száma alig haladja meg a százötvenet. Ezek jelentős része is a benyújtott dilettáns szövegen próbál javítani. Van azért kivétel is, amely a benyújtott szövegben tévedésből változtatlanul hagyott szabadságjogot, a tanítás szabadságát szűkíti a közoktatásban. A kormányzati szándékok ismertek: egy tanterv, egy tankönyv alapján, mindenkinek egyszerre, ugyanazt kell tanítania, ugyanazt kell tanulnia az állam által fenntartott és ellenőrzött iskolarendszerben. Ezzel szemben nagyfokú szabadságot, anyagi és erkölcsi támogatást kapnak a „szeretett” egyházak által működtetett intézmények. Jó esetben a hatalom megtűri az egyéb, nem állami kézben lévő iskolákat.

A nagy kérdés, hogy a hírközlés és a tudás közvetítésének állami monopóliumára épülő hatalommonopólium mennyire lehet időtálló a XXI. században?

Szüdi János

„A SZERETETNÉL NEM TARTOK SEMMIT FONTOSABBNAK!”

Szertelen interjú Bács Ferencsel egykori tanárainról

Ez az interjú egyszerű beszélgetésnek indult Bács Ferencsel kedvenc tanárainról, ám a Jászai Mari-díjas érdemes és kiváló művésznek köszönhetően végül sokkal több lett, sokkal mélyebb, mert alapvetően az emberről, az emberiségről, az életről szólt. S bár beszélgetésünk során fölbukkant *Ilonka*, az óvónéni vagy *Delly Ferenc* neve, aki a színművészetet tanította, ám ahogy fellebbent az egykori napok bíbor függönye, súlyos díszletként ott tornyosult mögötte a XX. századi történelem is.

Bács Ferenc 1936-ban született Nagyszébenben, 1977-ben települt át Magyarországra.

Amikor 1940-ben a második bécsi döntés értelmében Kolozsvárt egy időre Magyarországhoz visszacsatolták, „a szüleim gyorsan összecsomagoltak egy putonyba, én meg négyévesen azon ültem, ameddig ők elintézték az átlépést a határon. Óvodába már Kolozsváron kezdtem járni, ott végeztem az elemi iskolámat és a gimnáziumot. Magyarul tanultam, de a gimnáziumban természetesen volt román nyelv is, hisz addigra az lett az államnyelv.

Hogy emlékszem-e tanítóim, tanáraink arcára? Igen, nagyon emlékszem! Nagyon-nagyon jó dolga volt az akkori kisfiúnak, akár az óvodában, akár az elemiben, akár a piarista gimnáziumban, ahová 48-ig, az államosításig jártam. Ha valahol találkozom hajdani osztálytársaimmal, boldogan emlékszünk vissza tanítóinkra, tanárainkra, előttünk van az arcuk, a mosolyaik és a szigoraik.

Ilonka néni, az óvónénink drága ember volt, szigorú, de nagyon szerethető. Akárcsak a szüleink. Tudták, számukra természetes volt, hogy a szeretettel mindent el lehet érni egy gyereknél, a kényeztetéssel nem. Ma ezt nagyon-nagyon összetévesztik a szülők, és nem tudják, hogy a gyerekük kényeztetése nem szeretet, csak rontás. A szeretet sokkal több, az szigorúbb is tud lenni, és mosolygósabb is. A szeretetnél nem tartok semmit fontosabbnak! Ez uralkodott bennünk, erre tanítottak, ezt hallottuk otthon is, nem volt nehéz megjegyezni. Akárcsak az udvariassági szabályokat, vagy az idősek iránti tiszteletet. A beszédet, a magyar nyelvet is tőlük tanultuk el. A „kezét csókolom” volt a hölgyek és az idős férfiak köszöntése, és

ők azt mondták: „szervusztok”. ez volt a természetes. Azt, hogy „szia”, nem ismertük. Itt pedig meghonosodott, de én nem szeretem, mert a szlengek – és ma egyre több –, elferdítik a nyelvünket.

A szüleim és az óvónéni, később a tanító néni, még később a tanáraink mindig nagyon jó kapcsolatban voltak egymással. Ki nem mondott szabály, törvényt volt, hogy kéthetenként, háromhetenként szülői értekezleten találkoztak, és megegyeztek, hogy mit kell „javítani” a gyereken.

Már az óvodában sok játékot tanultunk játék nélkül, mert abban az időben még jószszerivel játékküzet sem volt Kolozsváron. Talán egy igen, a *Suszter Emilé* a főtéren, a Mátyás-szoborral szemben lévő oldalon, és amikor kijöttünk az elemiből *Bandikával*, a barátommal, akkor megálltunk a kirakat előtt, odatapadtunk az orrunkkal az üveghez, és néztük, ami ott volt. De soha nem kértük a szüleinktől. Tudtuk, ők mindent megadnak, amit tudnak, és mindent megkaptunk, amire jutott. Ha ki volt téve az étel, megettük az utolsó falatig, és nem volt olyan, hogy nem szeretem, vagy nem kérek. Mindent megettünk.

Visszatérve, miért szeretjük az óvónénit, Ilonka néni? Mert szabályokra tanított meg minket, például arra, hogy pontosnak kell lenni, vagy ha a felnőtt beszél, a gyerek hallgat, de utána mindig azt mondta, „na, gyerekek, akkor most beszéljünk. Ki kezdi?”. És akkor jött a beszélgetőóra! Ez azért is jutott most eszembe, mert úgy hallom, az iskolákban megszüntetik az ilyen órákat. Ez a legborzalmasabb! Mindent meg lehet tanulni, de a beszélgetést nem, abban részesülni kell! Mindennél fontosabb!

Egyszer Clevelandben voltam, ahol egy jó barátom megmutatott nekem egy frissen épült iskolát. Hatalmas iskola volt, tantermekkel, tornaszobákkal és sok-sok pszichológusi irodával. Kérdeztem is, miért kell ennyi pszichológus? „Mert reggel hétkor, nyolckor a szülő elmegy otthonról, és este hét-nyolc órára ér haza. A gyerek pedig senkivel nem tudja megbeszélni a dolgait. A gyerekpszichológusok meghallgatják őket, a gyerekek pedig szívesen beszélgetnek velük, mert tudják, hogy segítséget kapnak a gondjaik megoldásához” – válaszolta a barátom. Az elemiben, ahogy visszaemlékszem, nagyon-nagyon szigorúan vették az alapvető dol-

gokat, a számolást, az olvasást. Háborús években jártam oda, 1942 és 1946 között, de ezt velünk sohasem éreztették. Azt mondták, ez a sors, és a sorsot vállalni kell. Hogy hogyan alakítjuk a saját sorsunkat, az pedig rajtunk múlik. Aztán amikor már gimnazista voltam, háromhetenként a díszteremben műsort is adtunk szombatoként a szüleinknek és a tanári karnak. Ki verset mondott, ki énekelt. A jó az volt benne, hogy a tanáraink nem tereltek semmi felé, bennünk magunkban tudatosodott, ki mit tud a legjobban. Emiatt soha nem volt harag közöttünk, de ha valaki nem készült, vagy nem tudott valamit, azt nagyon szégyellte. Nem büntetést kapott, „csak” rosszabb jegyet. De a jegynek értéke volt, mert besorolást jelentett.

Emlékszem-e egykori tanáraink nevére? Hát persze! Csak nem akarok nevet mondani, mert attól félek, hogy kihagyok közülük valakit. Nem szeretnék senkit megsérteni. De tagadhatatlan, hogy Delly Ferenc nevelése, aki a Szentgyörgyi István Színművészeti Akadémián tanított Marosvásárhelyen, nagyon hatott rám. Nagyon sokat tanultunk tőle. Vagy a rendezők közül *Harag György*, akivel elkezdtem a színházi munkámat, és általa ismeretem meg jobban a gyakorlatot.

Kicsit csapongok az időben, de azért az érdekes, hogy az iskolában a tanáraink mennyire odafigyeltek, kitől mit és mennyit lehet elvárni, és ezt mennyire fontosnak tartották! Nem akartak mindenkit egyformán kezelni, dehogyan akartak! A titkuk az volt, hogy a tanári pályára csak azok kerülhettek be, akik jó pedagógiai érzékkel rendelkeztek. Mi nem azért figyeltünk rájuk, mert puccparádében jártak, hisz nem volt magas a fizetésük, hanem azért, mert szerették a hivatásukat. Jó előadók voltak, és át tudták adni a tudásukat, akár az elemiben, akár az egyetemen. Igaz, mi is rendesen viselkedtünk, ami nem erény, hanem természetes magatartás volt a számunkra. Ők szerettek minket, és mi is nagyon szerettük őket, mert lehetett érezni, mennyire szeretik, amit csinálnak. Szóval mindenkinek megvolt a maga felelőssége! Vannak hivatások, amivel mindig lehet valamit javítani. A gyermeket meg lehet nevelni, mert tiszta talaj, ha szórunk bele magokat, biztos kinő. Ha rossz gondolatot, akkor kaktusz lesz belőle. Nagyon sok minden múlik a jövő generációján, ezért őket is meg kéne segíteni szeretettel! Tudja, a szeretet átragad az emberekre.

SZERETET, ÁLOM, GENEZIS

Szerzőink verseivel és Vörös Ferenc rajzaival köszöntjük az édesanyákat!

Forgács Ildikó

IDŐTLEN SZERETET

Az időt nem nézem, ki vagyok nem kérdem
Mesevilág, játék, nem riaszt az árnyék.
Vidám zene, fergeteges táncok
Ha felnézek egy kedves arcot látok
Anya az, kit úgy csodálok!
Kezével ha simogat, életre kelti a hervadt szirmokat
Amikor a hangja szól, minden madár csak dalol
Ha szomorú is, rám nevet,
S mindig érzem, hogy úgy szeret!

Az órában peregnek a homokszemek
S én rádöbbenek, felnőtté vált a kicsi gyerek
És mégis, karjai közt gyermek leszek újra
S már nem nyomaszt úgy a mindennapok súlya
Könnyeim a vállán felszáradnak,
S gyógyító ír ha szavai áradnak,
Lelkem Nála melengetem,
Éltem Néki köszönhetem
Velem sír és velem nevet,
Feltételek nélkül szeret
Ő az ki mindig rám vigyázott,
Ki lépten-nyomon megáldott
Ki szavak nélkül is megért
Ki mindig adott, de sosem kért.

Az idő múlik, édesanya fárad,
S belőle mégis csak szeretet árad
Halkuló zene, lassuló táncok
Ősz haj, gyarapodó ráncok
Anya az, kit úgy csodálok!
Anya, ki immár nagymama,
S egy játékvár az otthona
Kit unokái mindig várnak,
S kire áldásaim Réá szállnak
Csak nézem, s kérdem,
Tehetek-e érte mást
Miközben suttogok egy halk fohászt:

Ó kérlek Téged Istenem
még sokáig tartsd meg Őt nekem!

Balogh József

ÁLOMANYÁM

(1970)
Konyhánk csöndjét kézbe vette,
Szelíden pihent így, amíg
tegnap-álmait rendbe szedte,
s ágyamnál riadt hajnalig.

Csillagot fénylett két kezembe,
Furulya-hangja hazahív,
tőle távol érte kiáltok,
s messziről hallom szavait.

(2006)
A csöndjét hó-kezeiben tartja,
égi sámlin ül szelíden,
hite és álma azt akarja,
virrasszon még a szívemen.

Csillagot tett a két szememre,
rigódal hangja éneke,
életem kötényébe gyűjtve,
megőrzi magát énneke.

L. Gál Mária

ANYÁM REGGELIZIK

Aszott kéz, bütykös ujjak
kistányérján
kalácsra vágott
sajtkockák sorakoznak.

Egy fogával őrl, lassan eszik
arcának ráncai
kilencven év
fájdalmát tükrözik.

Teáját aprókat
kortyolva issza
csészéje remegő kézzel
kerül tálcájára vissza.

Gyönyörű kék szeme
ékesen villan
a sajtkockák felén
már túl van!

Gondterhelt tekintetét
néha rám emeli
segítő mozdulataimat
aggódba figyel.

Kontyba csavart fehér
haja szépen simul fejére
most még nem fedi
fekete kendője.

Elfogytak a sajtkockák
üres a tányér, a csésze
reggelije közben
megszületett napi terve.

Áldott Orvosa közelében
imádságok jönnek:
hálát ad éjszakai nyugalmáért
ébredéséért Gondviselőjének.

Sóhajt: – Csak a Nap süssön!
kiül a tornácra
napi beköszönők szavát
illendően viszonozza.

Ágya szélén ülve
álmélkodom:
gondviselésed
büntetés vagy jutalom?

Lengyel Géza

GENEZIS

Idézem Lengyel nagyapát.
Fonott fotelban üldögél,
csöndes Búcsúra készülő,
örzik színpompás dáliaik,
örökre elment, szótalán.

Apámnak anyja, Bódi klán
szülötte, arcán mély redők,
jelzik, kőkemény. Estelen
Balassit olvas, istenest,
s dalában izzik rózsaeláng.

Anyám vonása mongolid,
konok húségre hivatott,
Ázsia sztyeppéin tulipán,
fagyűrű, edzett ősalany –
titokzatos, szép származás!

Húgom, öcsém és jómagam
belőlük vagyunk, létezőnk
mint génszármazék és miként
determinált kód, átvivők.
Ép folytatás? Génerodált?!

Nép öröklött láncai:
Fonódnak eggyé és szakad
idő- s tér-kuszált kapcsolat;
Sátán vagy Isten tervezi?!
Hogy és miként lesz majdanán?

